Europos Parlamentas
2024-2029

PRIIMTI TEKSTAI

P10_TA(2025)0075

Europos Sąjungos finansinių interesų apsauga. Kova su sukčiavimu. 2023 m. metinė ataskaita

2025 m. gegužės 6 d. Europos Parlamento rezoliucija „Europos Sąjungos finansinių interesų apsauga. Kova su sukčiavimu. 2023 m. metinė ataskaita“ (2024/2083(INI))

Europos Parlamentas,

– atsižvelgdamas į Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (SESV) 310 straipsnio 6 dalį ir 325 straipsnio 5 dalį,

– atsižvelgdamas į 2024 m. liepos 25 d. Komisijos ataskaitą „35-oji Europos Sąjungos finansinių interesų apsaugos metinė ataskaita. Kova su sukčiavimu 2023 m.“ (COM(2024)0318) (2023 m. FIA ataskaita),

– atsižvelgdamas į Europos kovos su sukčiavimu tarnybos (OLAF) 2023 m. metinę ataskaitą[1] ir 2023 m. OLAF Priežiūros komiteto metinę ataskaitą[2],

– atsižvelgdamas į 2024 m. kovo 1 d. paskelbtą Europos prokuratūros 2023 m. metinę ataskaitą,

– atsižvelgdamas į 2020 m. gruodžio 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES, Euratomas) 2020/2092 dėl bendro Sąjungos biudžeto apsaugos sąlygų režimo[3] (Sąlygų reglamentas),

– atsižvelgdamas į 2019 m. spalio 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą (ES) 2019/1937 dėl asmenų, pranešančių apie Sąjungos teisės pažeidimus, apsaugos[4] (Pranešėjų apsaugos direktyva) ir

---

1 OLAF, „24-oji Europos kovos su sukčiavimu tarnybos ataskaita, 2023 m. sausio 1 d. – gruodžio 31 d.“, 2023 m.
2 OL C, C/2024/5658, 2024 9 23, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/5658/oj.
3 OL L 433 I, 2020 12 22, p. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2020/2092/oj.
4 OL L 305, 2019 11 26, p. 17, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2019/1937/oj.

2024 m. liepos 3 d. Komisijos ataskaitą dėl šios direktyvos įgyvendinimo ir taikymo (COM(2024)0269),

– atsižvelgdamas į 2023 m. liepos 5 d. Komisijos komunikatą „2023 m. teisinės valstybės principo taikymo ataskaita. Teisinės valstybės padėtis Europos Sąjungoje“ (COM(2023)0800) ir į 2024 m. vasario 28 d. Europos Parlamento rezoliuciją „Pranešimas dėl Komisijos 2023 m. teisinės valstybės principo taikymo ataskaitos“[1],

– atsižvelgdamas į 2024 m. gruodžio 16 d. Komisijos sprendimą nepanaikinti priemonės, nustatytos taikant 2022 m. gruodžio 15 d. Tarybos įgyvendinimo sprendimo (ES) 2022/2506 dėl priemonių Sąjungos biudžetui apsaugoti nuo teisinės valstybės principų pažeidimų Vengrijoje 2 straipsnio 2 dalį,

– atsižvelgdamas į 2022 m. vasario 16 d. Europos Sąjungos Teisingumo Teismo (ESTT) sprendimus bylose C-156/21[2] ir C-157/21[3] ir į 2022 m. gruodžio 15 d. Tarybos įgyvendinimo sprendimą (ES) 2022/2506 dėl priemonių Sąjungos biudžetui apsaugoti nuo teisinės valstybės principų pažeidimų Vengrijoje, kurie visi susiję su Sąlygų reglamentu,

– atsižvelgdamas į 2024 m. rugsėjo 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES, Euratomas) 2024/2509 dėl Sąjungos bendrajam biudžetui taikomų finansinių taisyklių[4] (toliau – Finansinis reglamentas),

---

1 OL C, C/2024/6743, 2024 11 26, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/6743/oj.

2 2022 m. vasario 16 d. Teisingumo Teismo sprendimas; *Vengrija / Europos Parlamentas ir Europos Sąjungos Taryba*, C-156/21, ECLI:EU:C:2022:97.

3 2022 m. vasario 16 d. Teisingumo Teismo sprendimas, *Lenkija / Europos Parlamentas ir Europos Sąjungos Taryba*, C-157/21, ECLI:EU:C:2022:98.

4 OL L, 2024/2509, 2024 9 26, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/2509/oj.

– atsižvelgdamas į Europos Parlamento ir Tarybos reglamentus (ES) 2024/1624[1] ir (ES) 2024/1620[2] ir Direktyvą (ES) 2024/1640[3], kurie visi buvo priimti 2024 m. gegužės 31 d. ir kurie visi yra susiję su finansų sistemos naudojimo pinigų plovimui ir teroristų finansavimui prevencija, be kita ko, įsteigiant Kovos su pinigų plovimu ir terorizmo finansavimu instituciją,

– atsižvelgdamas į 2017 m. liepos 5 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą (ES) 2017/1371 dėl kovos su Sąjungos finansiniams interesams kenkiančiu sukčiavimu baudžiamosios teisės priemonėmis[4] (FIA direktyva),

– atsižvelgdamas į 2022 m. rugsėjo 16 d. Komisijos ataskaitą „Antroji 2017 m. liepos 5 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos (ES) 2017/1371 dėl kovos su Sąjungos finansiniams interesams kenkiančiu sukčiavimu baudžiamosios teisės priemonėmis įgyvendinimo ataskaita“ (COM(2022)0466),

– atsižvelgdamas į 2024 m. liepos 3 d. Komisijos ataskaitą dėl 2019 m. spalio 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos (ES) 2019/1937 dėl asmenų, pranešančių apie Sąjungos teisės pažeidimus, apsaugos įgyvendinimo ir taikymo (COM(2024)0269),

– atsižvelgdamas į 2021 m. birželio 24 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) 2021/1060, kuriuo nustatomos bendros Europos regioninės plėtros fondo, „Europos socialinio fondo +“, Sanglaudos fondo, Teisingos pertvarkos fondo ir Europos jūrų reikalų, žvejybos ir akvakultūros fondo nuostatos ir šių fondų bei Prieglobsčio, migracijos ir integracijos fondo, Vidaus saugumo fondo

---

1 2024 m. gegužės 31 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2024/1624 dėl finansų sistemos naudojimo pinigų plovimui ar teroristų finansavimui prevencijos (OL L, 2024/1624, 2024 6 19, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1624/oj).

2 2024 m. gegužės 31 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2024/1620, kuriuo įsteigiama Kovos su pinigų plovimu ir teroristų finansavimu institucija ir iš dalies keičiami reglamentai (ES) Nr. 1093/2010, (ES) Nr. 1094/2010 ir (ES) Nr. 1095/2010 (OL L, 2024/1620, 2024 6 19, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1620/oj).

3 2024 m. gegužės 31 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2024/1640 dėl mechanizmų, kuriuos valstybės narės turi įdiegti finansų sistemos naudojimo pinigų plovimui ar teroristų finansavimui prevencijos tikslais, kuria iš dalies keičiama Direktyva (ES) 2019/1937 ir iš dalies keičiama bei panaikinama Direktyva (ES) 2015/849 (OL L, 2024/1640, 2024 6 19, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1640/oj).

4 OL L 198, 2017 7 28, p. 29, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2017/1371/oj.

ir Sienų valdymo ir vizų politikos finansinės paramos priemonės taisyklės[1] (Bendrųjų nuostatų reglamentas),

– atsižvelgdamas į 2024 m. liepos 24 d. Komisijos komunikatą „2024 m. teisinės valstybės principo taikymo ataskaita. Teisinės valstybės padėtis Europos Sąjungoje“ (COM(2024)0800),

– atsižvelgdamas į tyrimą „Kovos su organizuotu nusikalstamumu stiprinimas. Teisinės sistemos vertinimas“, paskelbtą 2022 m. gruodžio mėn.[2],

– atsižvelgdamas į tyrimą „Kovos su korupcija stiprinimas. Teisinės sistemos vertinimas“, paskelbtą 2023 m. sausio mėn.[3],

– atsižvelgdamas į 2023 m. gruodžio mėn. paskelbtą tyrimą „Priemonių, kurias valstybės narės priėmė siekdamos pritaikyti savo sistemas prie 2017 m. spalio 12 d. Tarybos reglamento (ES) 2017/1939, kuriuo įgyvendinamas tvirtesnis bendradarbiavimas Europos prokuratūros įsteigimo srityje, atitikties vertinimas“, ir į šio tyrimo pratęsimą[4],

– atsižvelgdamas į 2023 m. gegužės 3 d. Komisijos ir Sąjungos vyriausiojo įgaliotinio užsienio reikalams ir saugumo politikai bendrą komunikatą dėl kovos su korupcija (JOIN(2023)0012) ir į 2023 m. gegužės 3 d. Komisijos pasiūlymą dėl Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos dėl kovos su korupcija, kuria pakeičiamas Tarybos pamatinis sprendimas 2003/568/TVR ir Konvencija dėl kovos su korupcija, susijusia su Europos Bendrijų pareigūnais ar Europos Sąjungos valstybių narių pareigūnais, ir iš dalies keičiama Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2017/1371 (COM(2023)0234),

– atsižvelgdamas į 2023 m. birželio 6 d. bendrą Europolo ir OLAF ataskaitą „Grėsmių priemonei „NextGenerationEU“ (NGEU) vertinimas“,

– atsižvelgdamas į 2023 m. rugsėjo 12 d. Europos ombudsmenės baigiamąją pastabą dėl strateginės iniciatyvos dėl Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės skaidrumo ir

---

1 OL L 231, 2021 6 30, p. 159, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/1060/oj.

2 Europos Komisija, Migracijos ir vidaus reikalų generalinis direktoratas, E. Blondes, E. Disley, S. Hulme, et al., tyrimas „Strengthening the fight against organised crime – Assessing the legislative framework“, Europos Sąjungos leidinių biuras, 2022 m. gruodžio mėn.

3 Europos Komisija, Migracijos ir vidaus reikalų generalinis direktoratas, EY ir „RAND Europe“ Europos Komisijos užsakymu, 2023 m. sausio mėn.

4 Europos Komisija, Teisingumo ir vartotojų reikalų generalinis direktoratas, „Tipik“ ir „Spark Legal and Policy Consulting“ Europos Komisijos užsakymu, 2023 m. rugsėjo mėn.

atskaitomybės, susijusią su byla SI/6/2021/PVV, pradėta 2022 m. vasario 24 d.,

– atsižvelgdamas į 2024 m. spalio 9 d. paskelbtą Europos Audito Rūmų ataskaitą „Mūsų veikla 2023 m.“,

– atsižvelgdamas į Europos Audito Rūmų 2023 m. liepos 6 d. apžvalgą Nr. 04/2023 „ES lėšų valdymo skaitmeninimas“,

– atsižvelgdamas į specialiąją „Eurobarometro“ apklausą Nr. 534 „Piliečių požiūris į korupciją ES 2023 m.“[1],

– atsižvelgdamas į 2023 m. kovo 13 d. Europos Audito Rūmų specialiąją ataskaitą Nr. 06/2023 „Interesų konfliktas ES sanglaudos ir žemės ūkio išlaidų srityse. Sistema sukurta, tačiau nepakanka skaidrumo ir trūksta nustatymo priemonių“,

– atsižvelgdamas į 2021 m. balandžio 29 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) 2021/785, kuriuo nustatoma Sąjungos kovos su sukčiavimu programa ir panaikinamas Reglamentas (ES) Nr. 250/2014[2],

– atsižvelgdamas į savo 2024 m. sausio 18 d. rezoliuciją „2022 m. metinis pranešimas „Europos Sąjungos finansinių interesų apsauga. Kova su sukčiavimu““[3],

– atsižvelgdamas į Darbo tvarkos taisyklių 55 straipsnį,

– atsižvelgdamas į Biudžeto kontrolės komiteto pranešimą (A10-0049/2025),

A. kadangi, laikydamasi SESV 325 straipsnio 5 dalyje nustatyto įpareigojimo, Komisija kasmet pateikia Europos Parlamentui ir Tarybai bendradarbiaujant su valstybėmis narėmis parengtą ataskaitą apie priemones, kurių buvo imtasi įgyvendinant šį straipsnį (vadinamosios FIA ataskaitos);

B. kadangi FIA ataskaitos daugiausia grindžiamos valstybių narių per Pažeidimų valdymo sistemą (IMS) pateikta informacija, įskaitant duomenis apie nustatytus pažeidimus ir sukčiavimo atvejus, ir duomenimis, gautais iš Komisijos apskaitos sistemos (ABAC);

C. kadangi veiksmingos ES finansinių interesų apsaugos ES lygmeniu priemonės turi būti įgyvendinamos remiantis duomenimis

---

1 Komisijos Migracijos ir vidaus reikalų generalinio direktorato (HOME GD) prašymu atlikta ir Komisijos Komunikacijos generalinio direktorato koordinuota apklausa.

2 OL L 172, 2021 5 17, p. 110, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/785/oj.

3 OL C, C/2024/5730, 2024 10 17, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/5730/oj.

pagrįstomis žiniomis apie konkrečią padėtį kiekvienoje valstybėje narėje, ypač sudėtingos nusikalstamos veiklos atvejais;

D. kadangi pažeidimų, kurie buvo aptikti ir apie kuriuos buvo pranešta, skaičius rodo valstybių narių pastangų kovoti su neteisėta veikla šioje srityje rezultatus ir savaime neturi būti aiškinamas kaip netinkamo valdymo ir sukčiavimo lygio valstybėse narėse rodiklis;

E. kadangi pažeidimų atsiradimo, jų nustatymo ir pranešimo apie juos lygio sąsajoms nustatyti reikia platesnio bendro vertinimo;

F. kadangi patikimas viešųjų išteklių valdymas ir ES finansinių interesų apsauga visose ES politikos srityse turėtų būti labai svarbūs didinant piliečių pasitikėjimą ir tuo tikslu užtikrinant tinkamą ir veiksmingą mokesčių mokėtojų pinigų naudojimą;

G. kadangi sistemingai mažinant PVM surinkimo atotrūkį būtų sustiprinta Sąjungos finansinių interesų apsauga, padidintas mokesčių teisingumas ir pasitikėjimas fiskalinėmis sistemomis, prisidedama prie viešųjų finansų tvarumo ir remiama valstybių narių ekonominė sanglauda, ypač spaudimo biudžetui laikotarpiais;

H. kadangi ES biudžeto apsaugos veikla apima įvairius subjektus įvairiais lygmenimis, kurie savo įgaliojimus gali įvykdyti tik per struktūrinį santykių ir koordinavimo tinklą, veikiantį kovos su sukčiavimu struktūroje[1];

I. kadangi į teisinių ir administracinių sistemų įvairovę valstybėse narėse ir skirtingų lygmenų jų skaitmeninimo poreikius reikia tinkamai reaguoti sukuriant vienodesnes, sąveikias ir palyginamas administracines ir ataskaitų teikimo sistemas ES, kad būtų galima veiksmingai užkirsti kelią sukčiavimui, korupcijai, neatitikimams bei kitiems pažeidimams ir su jais kovoti;

J. kadangi reikėtų skatinti tvirtą valdžios institucijų, atliekančių administracinius tyrimus, ir institucijų, atliekančių nusikalstamų veikų tyrimus tiek ES, tiek valstybių narių lygmeniu, bendradarbiavimą;

K. kadangi ankstyvojo nustatymo ir draudimo dalyvauti procedūroje sistema (EDES) ir priemonė ARACHNE yra veiksmingos priemonės siekiant apsaugoti ES biudžetą: sistemos EDES atveju saugoma nuo privačių subjektų nemokumo, aplaidumo, sukčiavimo ar pažeidimų rizikos, o priemonės ARACHNE atveju ES biudžetas saugomas taikant duomenų gavybos ir rizikos vertinimo metodą;

---

[1] OLAF, Europos prokuratūra, Europolas, Eurojustas, Komisija, Europos Audito Rūmai, Kovos su pinigų plovimu institucija (AMLA), Europos investicijų bankas (EIB) ir valstybių narių institucijos bei kovos su sukčiavimu koordinavimo tarnybos (AFCOS).

L. kadangi ES veikiantys nusikaltėlių tinklai savo nusikalstamai veiklai palengvinti visapusiškai naudoja įvairias pažangiąsias informacines technologijas, įskaitant dirbtinį intelektą, o tai kelia dar sudėtingesnę grėsmę ES biudžetui ir naują iššūkį teisėsaugai, todėl kovos su sukčiavimu struktūra turi paspartinti dirbtinio intelekto naudojimo kovojant su sukčiavimu tyrimą;

M. kadangi pagarba vertybėms, kuriomis grindžiama ES, ir pagrindinėms teisėms, taip pat Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos laikymasis yra būtinos sąlygos norint gauti ES finansavimą;

N. kadangi teisinės valstybės sąlygų mechanizmas, kuris taikomas visam ES biudžetui ir laikomas būtina sąlyga visais atvejais, kai norima pasinaudoti ES lėšomis, leidžia imtis priemonių teisinės valstybės principų pažeidimų atvejais, kai daromas poveikis patikimam ES biudžeto finansų valdymui ar ES finansiniams interesams arba kyla didelė tokio poveikio rizika;

O. kadangi 2021 m. vasario 12 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) 2021/241, kuriuo nustatoma ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonė[1] (EGADP reglamentas), 22 straipsnyje pateikiamos nuostatos dėl ES finansinių interesų apsaugos;

Bendrosios pastabos dėl FIA ataskaitų ir didelių grėsmių

1. palankiai vertina 2023 m. FIA ataskaitą bei joje pateiktą atitinkamų išvadų analizę ir pritaria šioje ataskaitoje pateiktoms rekomendacijoms;

2. pritaria nuomonei, kad siekiant užtikrinti veiksmingą Sąjungos finansinių interesų apsaugą reikia paspartinti skaitmeninimą, kuris palengvintų dalijimąsi žiniomis, duomenų prieinamumą bei duomenų tvarkymą ir pagerintų visos kovos su sukčiavimu struktūros valdymą; mano, kad tiek ES, tiek nacionalinės valdžios institucijos turėtų aktyviau naudoti skaitmenines priemones, kad būtų sudarytos palankesnės sąlygos bendradarbiauti;

3. pakartoja, kad siekiant veiksmingai apsaugoti Sąjungos finansinius interesus ir įvertinti kovos su sukčiavimu struktūros veiksmingumą labai svarbu užtikrinti labiau išmatuojamą ir į rezultatus orientuotą daugelio kovos su sukčiavimu struktūros komponentų veiklos valdymą;

4. primena, kad būtinas tvirtas administracinių ir teisminių institucijų, atliekančių tyrimus tiek ES, tiek valstybių narių lygmeniu, bendradarbiavimas; pakartoja, kad yra susirūpinęs dėl vis dar neoptimalios padėties, visų pirma kiek tai susiję su įtariamo

---

[1] OL L 57, 2021 2 18, p. 17, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/241/oj.

sukčiavimo atvejų ir pažeidimų aptikimu, pranešimu apie juos ir tolesniais veiksmais, nes valstybėse narėse esama didelių skirtumų; todėl ragina valstybes nares taikyti iniciatyvų požiūrį siekiant apsaugoti Sąjungos finansinius interesus ir stiprinti keitimąsi informacija tarp jų nacionalinių valdžios institucijų ir su ES įstaigomis ir agentūromis, be kita ko, siekiant laiku nustatyti ir šalinti atsirandančią riziką ir sukčiavimo tendencijas; pabrėžia, kad kovai su sukčiavimu reikia holistinio ir visapusiško požiūrio, apimančio visus kovos su sukčiavimu ciklo etapus ir atspindinčio įvairius, tarpusavyje susijusius ir vienas nuo kito priklausomus subjektus ir procesus, taikomus siekiant apsaugoti Sąjungos finansinius interesus;

5. pažymi, kad bendras sukčiavimo atvejų ir pažeidimų, apie kuriuos pranešė kompetentingos ES ir nacionalinės institucijos, skaičius 2023 m. (13 563) padidėjo net 9 proc., palyginti su 2022 m. (12 455); apgailestauja, kad šis rodiklis yra rekordiškai aukštas ir kad per pastaruosius penkerius metus tebesitęsia didėjimo tendencija; be to, pažymi, kad bendras su šiais atvejais susijęs finansavimas 2023 m. (1,90 mlrd. EUR) buvo žymiai didesnis nei 2022 m. (1,77 mlrd. EUR), t. y. padidėjo 7,3 proc.; pripažįsta, kad, atsižvelgiant į daugiametį daugelio programų įgyvendinimo ciklą, penkerių metų vidurkiu grindžiami palyginimai yra tinkamesni nei kiekvienų metų palyginimai, nes taip galima nustatyti realią padėtį ir gauti patikimą tendencijų ir modelių analizę; todėl palankiai vertina tai, kad 2023 m. FIA ataskaitoje nurodomi 2019–2023 m. laikotarpio rezultatai; pažymi, kad didėjantis pažeidimų skaičius ir didėjantis finansavimas, kuris neduoda teigiamų rezultatų, rodo, kad būtina susieti biudžetus su kompetentingų institucijų veiklos rodikliais;

6. yra susirūpinęs dėl bendro scenarijaus, aprašyto 2023 m. FIA ataskaitoje pateiktoje daugiametėje analizėje; pabrėžia, kad dabartinė padėtis pateisina pastangas, dedamas siekiant užtikrinti veiksmingesnį tinkamų išteklių panaudojimą ir efektyvesnį jų naudojimą, o tam reikia geresnio valdymo ir bendradarbiavimo; pabrėžia, kad sukčiavimas, korupcija ir demokratijos, teisingumo bei teisinės valstybės principų pažeidimai yra glaudžiai tarpusavyje susiję ir su jais negalima kovoti atskirai; ragina už biudžetą, kovą su sukčiavimu ir viešąjį administravimą atsakingą Komisijos narį ir už demokratiją, teisingumą, teisės viršenybę ir vartotojų apsaugą atsakingą Komisijos narį glaudžiai bendradarbiauti ir nedelsiant pradėti įgyvendinti iniciatyvas, kuriomis būtų siekiama, kad kovos su sukčiavimu struktūros veiksmai ir rezultatai būtų išmatuojami ir konkretesni, taip pat informuoti Parlamentą apie šiuos veiksmus ir rezultatus, laikantis per patvirtinimo klausymus prisiimto įsipareigojimo; siūlo stiprinti Komisijos Biudžeto generalinio direktorato ir kitų Komisijos generalinių direktoratų, dirbančių teisinės valstybės ir kitų ES vertybių apsaugos srityje, visų pirma Teisingumo ir vartotojų reikalų generalinio direktorato, Užimtumo, socialinių reikalų ir įtraukties generalinio direktorato ir Regioninės ir miestų politikos generalinio direktorato, sąveiką, siekiant užtikrinti,

kad visi departamentai dirbtų kartu, o ne atskirai, kad būtų veiksmingiau sprendžiamos šios sisteminės problemos;

7. pakartoja raginimą FIA ataskaitose, kurios taip pat laikomos kovos su sukčiavimu struktūros valdymo priemone, laikytis holistinio požiūrio, kad būtų teikiama išsami visų susijusių subjektų sąveikos apžvalga, nustatyta geriausia praktika ir šalinami trūkumai; žino, kad, kaip pabrėžta 2023 m. FIA ataskaitoje, Sąjungos finansinių interesų operatyvinė apsauga nuo sukčiavimo, pažeidimų ir kitos neteisėtos veiklos patikėta nacionalinėms institucijoms, OLAF ir Europos prokuratūrai, ir palankiai vertina tai, kad OLAF ir Europos prokuratūros išvados įtrauktos į 2023 m. FIA ataskaitą; prašo atlikti išsamesnę kovos su sukčiavimu struktūros komponentų sąveikos analizę ir nustatyti priemones, kuriomis būtų didinamas kompetentingų institucijų veiksmingumas siekiant sumažinti sukčiavimo ir pažeidimų skaičių; ragina toliau tobulinti šį holistinį požiūrį, kad būtų galima susidaryti aiškesnį, išsamesnį ir konkretesnį vaizdą apie bendrą Sąjungos finansinių interesų apsaugos padėtį, apimant visus kovos su sukčiavimu veiksmus tiek nacionaliniu, tiek ES lygmenimis;

8. palankiai vertina OLAF tyrimų veiklos rezultatus, visų pirma padidėjusį pateiktų rekomendacijų skaičių (309, palyginti su 275 rekomendacijomis 2022 m.) ir bendrą sumą, kurią rekomenduota susigrąžinti (1 043,8 mln. EUR, palyginti su 426,8 mln. EUR 2022 m.), išliekant stabiliam pradėtų nagrinėti atvejų skaičiui (190 atvejų 2023 m. ir 192 atvejai 2022 m.) ir baigtų nagrinėti atvejų skaičiui (265 atvejai 2023 m. ir 256 atvejai 2022 m.); ypač atkreipia dėmesį į tai, kad 2019–2023 m. laikotarpiu daugiau kaip 88 proc. pažeidimų, kurie buvo laikomi galimais sukčiavimo atvejais ir buvo susiję su išlaidomis pagal tiesioginį valdymą, buvo nustatyti atlikus OLAF tyrimus; apgailestauja, kad ilga tyrimų trukmė gali turėti neigiamą poveikį, nes atitinkamai pavėluotai pradedamos taikyti taisomosios priemonės; pakartoja savo prašymą gauti visus pakankamai išsamius duomenis apie sumas, kurias Komisija faktiškai susigrąžino remdamasi OLAF pateiktomis finansinėmis rekomendacijomis; taip pat ragina Komisiją į kitas FIA ataskaitas įtraukti *ad hoc* skyrius, susijusius su OLAF, kad būtų pateikta išsamesnė analizė ir ataskaita apie šios tarnybos veiklą ir atliktus finansinius susigrąžinimus;

9. palankiai vertina tai, kaip Europos prokuratūra, veikianti nuo 2021 m. birželio mėn., plėtojo savo veiklą ir padidino jos mastą – tai gerai atspindi pradėtų tyrimų skaičius (1 371, palyginti su 865 tyrimais 2022 m.), bendras šiuo metu vykdomų tyrimų skaičius (1 927, palyginti su 1 117 tyrimais 2022 m.) ir kaltinamųjų aktų skaičius (139, palyginti su 87 kaltinamaisiais aktais 2022 m.); palankiai vertina Europos prokuratūros ataskaitų, kuriose pateikiama aktuali informacija apie daugelį tendencijų ir padėtį dalyvaujančiose valstybėse narėse, išsamumą; ragina užtikrinti didesnį Europos

prokuratūros veiksmingumą ir kad tai atspindėtų susigrąžintos sumos, o ne tik atliktų tyrimų skaičius;

10. pabrėžia pridėtinę vertę, kurią ES įstaigos teikia Sąjungos finansinių interesų apsaugai ir kovai su sukčiavimu, ypač kai tai susiję su tarpvalstybiniu nusikalstamumu, kaip matyti iš Europos prokuratūros ir OLAF veiklos rezultatų ir 2023 m.; pakartoja savo raginimą visiems atitinkamiems ES subjektams, dalyvaujantiems kovoje su sukčiavimu, užtikrinti pakankamus išteklius ir šiuo atžvilgiu primena Komisijai ir Tarybai, kad kiekvienas tyrimams ir kovos su sukčiavimu veiksmams išleistas euras grįžta į ES biudžetą;

11. yra susirūpinęs dėl to, kad dideli finansiniai nuostoliai dėl sukčiavimo pridėtinės vertės mokesčiu (PVM) atvejų, apie kuriuos pranešė Europos prokuratūra, daro neigiamą poveikį valstybių narių nacionaliniams biudžetams ir kartu kelia grėsmę sąžiningam apmokestinimui ir sąžiningai įmonių konkurencijai bendrojoje rinkoje; pabrėžia tai, kad PVM taip pat yra svarbus Sąjungos biudžeto išteklius; mano, kad kiekybiškai vertinant Europos prokuratūros veiklos finansinį poveikį tikslinga atsižvelgti į pagrindinių nuostatų dėl Sąjungos nuosavų išteklių sistemos sudėtingumą[1]; atkreipia dėmesį į tyrimų, susijusių su ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo programomis, skaičių (233) ir numatomus finansinius nuostolius (1,86 mlrd. EUR); todėl ragina imtis tinkamų priemonių tiek nacionaliniu, tiek ES lygmenimis;

12. ragina Komisiją parengti ir įgyvendinti sprendimus, pagal kuriuos būtų galima imtis tolesnių veiksmų atsižvelgiant į OLAF pateiktas rekomendacijas ir Europos prokuratūros vykdytą baudžiamąjį persekiojimą, atlikti jų analizę ir įvertinti faktinį jų veiklos poveikį užtikrinant Sąjungos biudžeto apsaugą tiek netinkamai valdomų lėšų, tiek nesurinktų lėšų susigrąžinimo aspektais, kad būtų galima papildomai pagrįsti į rezultatus orientuotą politikos formavimą; ragina Komisiją pranešti Parlamentui apie Europos prokuratūros vykdyto baudžiamojo persekiojimo rezultatus;

13. teigia, kad komunikacija ir skaidrumas yra labai svarbūs kovojant su sukčiavimu ir korupcija; pabrėžia, kad siekiant didinti informuotumą svarbu įtraukti pilietinę visuomenę, žiniasklaidą ir tiriamąją žurnalistiką; pabrėžia, kad žiniasklaida ir tiriamoji žurnalistika atlieka pagrindinį vaidmenį kovojant su sukčiavimu, korupcija, interesų konfliktais ir kitu netinkamu viešųjų lėšų naudojimu; mano, kad labai svarbu apsaugoti žiniasklaidą nuo politinio spaudimo ir įtakos, kad būtų apsaugotas jos nepriklausomumas ir jos, kaip demokratijos sergėtojos, vaidmuo bei patikimas viešųjų lėšų valdymas;

---

[1] 2020 m. gruodžio 14 d. Tarybos sprendimas (ES, Euratomas) 2020/2053 dėl Europos Sąjungos nuosavų išteklių sistemos, kuriuo panaikinamas Sprendimas 2014/335/ES, Euratomas, (OL L 424, 2020 12 15, p. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2020/2053/oj).

14. pabrėžia, kad skaidrumas atlieka svarbų vaidmenį viešųjų lėšų valdymo srityje; ragina Komisiją ir valstybes nares kuo labiau padidinti lėšų naudojimo skaidrumą, įskaitant informaciją apie galutinius paramos gavėjus;

15. pabrėžia svarbų valdžios institucijų vaidmenį skatinant visiško sukčiavimo netoleravimo kultūrą ir teigia, kad komunikacija ir skaidrumas yra labai svarbūs kovojant su sukčiavimu ir korupcija; pabrėžia, kad siekiant didinti informuotumą svarbu įtraukti pilietinę visuomenę, privatųjį sektorių, žiniasklaidą ir tiriamąją žurnalistiką; ragina Komisiją teikti paramą šiems atitinkamiems subjektams mokymo programų, finansavimo ir bet kokių kitų priemonių, būtinų siekiant užtikrinti jų nepriklausomumą nuo išorės įtakos ir neteisėto valstybės sekimo, bauginimo ir bandymų pakenkti jų teisėtumui, forma, laikantis ES pagrindinių teisių ir teisinės valstybės principo; ragina Komisiją pradėti ES masto kampaniją siekiant didinti informuotumą apie melagingų naujienų, klaidingos informacijos ir sintetinės vaizdakaitos turinio riziką sukčiavimo atvejais, susijusiais su ES finansuojamais projektais;

16. yra susirūpinęs dėl aiškaus Europos prokuratūros ir Europolo perspėjimo dėl didėjančio organizuotų nusikaltėlių grupių, susijusių su svarbiausiais tarpvalstybinio sukčiavimo atvejais, skaičiaus; pažymi, kad Europos prokuratūros metinėje ataskaitoje nurodyta, kad iš tyrimų, vykdytų iki 2023 m. pabaigos, 209 tirti nusikaltimai buvo susiję su finansinių interesų apsaugai grėsmę keliančiomis nusikalstamomis organizacijomis; supranta, kad organizuotas nusikalstamumas daro didelį poveikį Sąjungos ištekliams ir kad Sąjungos finansiniams interesams, ypač biudžeto pajamų srityje, kenkiančio sukčiavimo mastą galima paaiškinti tik aktyviu sunkių organizuotų nusikalstamų grupių dalyvavimu; žino, kad dabartinės analizės ir ataskaitų teikimo priemonės neleidžia šio poveikio kiekybiškai įvertinti taip, kad būtų galima nustatyti taikomų priemonių ir politikos veiksmingumą ar trūkumus; ragina Komisiją skubiai imtis visų būtinų veiksmų siekiant išspręsti šią analizės ir ataskaitų teikimo problemą;

17. mano, jog tai, kad atitinkami ES teisės aktai nebuvo veiksmingai perkelti į daugelio valstybių narių nacionalinę teisę, ir tai, kad valstybių narių nacionalinės teisės aktai nėra suderinti, suteikia organizuotoms nusikalstamoms grupėms galimybių užsiimti įvairia neteisėta tarpvalstybine veikla srityse, kurios daro poveikį Sąjungos finansiniams interesams; todėl pakartoja savo ankstesnius raginimus persvarstyti Tarybos pamatinį sprendimą 2008/841/TVR dėl kovos su organizuotu nusikalstamumu[1] ir nustatyti naują bendrą organizuoto nusikalstamumo apibrėžtį, visų pirma atsižvelgiant į korupcijos,

---

[1] OL L 300, 2008 11 11, p. 42, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec_framw/2008/841/oj.

smurto, grasinimų ar bauginimo naudojimą siekiant kontroliuoti ekonominę veiklą ar viešuosius pirkimus;

18. atkreipia dėmesį į 2023 m. „Eurobarometro“ apklausos „Piliečių požiūris į korupciją ES 2023 m.“ rezultatus, iš kurių matyti, kad korupcija kelia didelį susirūpinimą ES piliečiams ir įmonėms Europos Sąjungoje; tebesilaiko nuomonės, kad aukšto lygio korupcija, taip pat ir ES institucijose, ne tik kenkia Sąjungos finansiniams interesams ir visai ES ekonomikai, bet ir mažina piliečių pasitikėjimą demokratinėmis institucijomis tiek ES, tiek valstybių narių lygmeniu; pabrėžia, kad organizuotos nusikalstamos grupės vis dažniau naudoja korupciją, kad įsiskverbtų į viešojo administravimo institucijas ir įgytų ekonominės naudos;

19. atkreipia dėmesį į tai, kad, kiek tai susiję su korupcijos bylomis, Europos prokuratūra pranešė apie 131 iki 2023 m. pabaigos ištirtą nusikalstamą veiką (2022 m. buvo 87 atvejai) ir kad 2019–2023 m. 11 šalių per Pažeidimų valdymo sistemą[1] pranešė Komisijai apie 65 atvejus, o su tokiais atvejais susijusios reikalavimų neatitinkančios sumos, apie kurias pranešta, sudaro apie 50,5 mln. EUR; ragina Komisiją prašyti, kad Europos prokuratūra informuotų Parlamentą apie tai, kiek šios 50,5 mln. EUR sumos buvo susigrąžinta;

20. pripažįsta, kad valstybėse narėse taikomos kovos su korupcija strategijos; ragina atlikti šių strategijų vertinimą ir periodišką peržiūrą; pabrėžia, kad svarbu atsižvelgti į konkrečioms šalims skirtas rekomendacijas, susijusias su kova su korupcija, ir jas visapusiškai įgyvendinti;

21. pripažįsta Komisijos pastangas užkirsti kelią interesų konfliktams valdant Sąjungos finansinius išteklius ir spręsti tokias situacijas; pažymi, kad 2019–2023 m. per IMS sistemą buvo pranešta apie 419 interesų konflikto atvejų (2018–2022 m. buvo 375 atvejai), su kuriais susijusių lėšų suma siekė apie 112 mln. EUR; pabrėžia, kad Audito Rūmai, remdamiesi atliktais auditais[2], nurodė, jog pagrindinis informacijos apie interesų konfliktą šaltinis yra IMS sistema ir kad įvairių valstybių narių šioje sistemoje užregistruotų duomenų kiekis ir kokybė skiriasi; pabrėžia, kad tais atvejais, kai valstybės narės mano, kad interesų konfliktas yra nereikšmingas platesnio masto sukčiavimo atvejo komponentas, jos nepraneša apie tokius atvejus,

---

1 35 šalyse naudojama elektroninė sistema, sukurta tam, kad būtų galima pranešti apie valstybėse narėse nustatytus sukčiavimu laikomus ir nelaikomus pažeidimus.

2 2019 m. sausio 10 d. Europos Audito Rūmų specialiosios ataskaitos Nr. 01/2019 „Kova su sukčiavimu naudojant ES lėšas“ 23–28 dalys, 2019 m. gegužės 16 d. Europos Audito Rūmų specialiosios ataskaitos Nr. 06/2019 „Sukčiavimo panaikinimas ES sanglaudos politikos srityje“ 47–57 dalys ir 2023 m. kovo 13 d. Europos Audito Rūmų specialiosios ataskaitos Nr. 06/2023 „Interesų konfliktas ES sanglaudos ir žemės ūkio išlaidų srityse. Sistema sukurta, tačiau nepakanka skaidrumo ir trūksta nustatymo priemonių“ 80 dalis.

kaip susijusius su interesų konfliktais; ragina Komisiją priimti iniciatyvas, būtinas siekiant užtikrinti nuoseklų ir pakankamai išsamų pranešimų apie pirmiau minėtus atvejus teikimą IMS sistemoje; ragina nuostatas dėl interesų konfliktų taikyti taip, kad būtų užtikrintas teisinis tikrumas, jos turėtų būtų grindžiamos aiškiu ir proporcingu rizikos vertinimu ir sudaryti sąlygas kompetentingoms institucijoms jas praktiškai taikyti;

Pajamos

22. pažymi, kad 2023 m. bendras sukčiavimu laikomų ir juo nelaikomų pažeidimų, susijusių su tradiciniais nuosavais ištekliais (TNI), skaičius (5 118, palyginti su 4 661 pažeidimu 2022 m.) buvo 10 proc. didesnis už penkerių metų vidurkį (2019–2023 m.), tačiau su jais susijusi suma sumažėjo 12 proc. iki 478 mln. EUR (palyginti su 783 mln. EUR iki 2022 m. pabaigos); apgailestauja dėl to, kad, nors duomenys rodo geresnį lėšų susigrąžinimą sukčiavimu nelaikomais atvejais (82 proc.), susigrąžinimo lygis sukčiavimu laikomais atvejais išlieka nepakitęs ir siekia 25 proc., t. y. tebėra žemas ir įvairiose valstybėse narėse skiriasi;

23. atkreipia dėmesį į tai, kad 2023 m. Komisija tik penkių naujų nurašymo ataskaitų, gautų iš valstybių narių, atveju išreiškė nuomonę, kad buvo pakankamai įrodyta, jog TNI buvo prarasta dėl priežasčių, kurios nėra priskirtinos atitinkamoms valstybėms narėms, ir kad jos nebuvo finansiškai atsakingos už nuostolius; tačiau pažymi, kad 81 atveju, su kuriais susijusi suma siekė beveik 69 mln. EUR, Komisija pareiškė nuomonę, kad valstybės narės nepakankamai įrodė, jog TNI buvo prarasta dėl priežasčių, kurios nėra joms priskirtinos, ir kad jos buvo finansiškai atsakingos už nuostolius; todėl daro išvadą, kad yra realių galimybių pagerinti TNI surinkimą valstybėse narėse;

24. pabrėžia, jog labai svarbu, kad valstybės narės vykdytų savo pareigą rinkti TNI, siekiant užtikrinti, kad ES išlaidų finansavimo našta būtų sąžiningai paskirstyta valstybėms narėms, ir išlaikyti vienodas sąlygas ekonominės veiklos vykdytojams bendrojoje rinkoje; ragina valstybes nares dėti daugiau pastangų, kad būtų pagerintas nacionalinių administracijų veiklos veiksmingumas susigrąžinant lėšas po to, kai nustatomi su PVM susiję pažeidimai ir sukčiavimo atvejai, siekiant padidinti TNI sumą, skiriamą į ES biudžetą; pripažįsta, kad PVM prievolių nevykdymas yra susijęs ne tik su sukčiavimu ir mokesčių slėpimu, bet ir su PVM pajamomis, prarastomis dėl nemokumo, bankroto, administracinių klaidų ir teisėto mokesčių optimizavimo; vis dėlto mano, kad sukčiavimas PVM, pvz., dingusio prekiautojo sukčiavimas Bendrijoje, reikšmingai prisideda prie PVM prievolių nevykdymo, ir pakartoja savo raginimą šią problemą spręsti skaitmeninėmis priemonėmis, apsaugant PVM taisykles nuo sukčiavimo ir stiprinant nacionalinių mokesčių administratorių ir kompetentingų ES tyrimo įstaigų bendradarbiavimą;

25. atkreipia dėmesį į dabartinę teisinę sistemą, susijusią su bendradarbiavimu su OLAF, Europos prokuratūra ir „Eurofisc“; ragina Komisiją paspartinti dabartinės teisinės sistemos peržiūros procesą, kad būtų nustatytas aiškus tiesioginį „Eurofisc“ ir Europos prokuratūros bendradarbiavimą reglamentuojantis teisinis pagrindas; ragina OLAF kuo labiau išnaudoti savitarpio administracinės pagalbos praktikos teikiamas galimybes siekiant aptikti ir nustatyti sukčiavimo atvejus muitų srityje ir susijusius sukčiavimo PVM atvejus, taip pat nedelsiant pranešti apie tokius atvejus Europos prokuratūrai; pabrėžia, kad 2023 m. Europos prokuratūra nustatė, kad sukčiavimo PVM atvejai sudaro maždaug 20 proc. jos tiriamų atvejų (873 atvejai) ir tai yra antra pagal dažnumą nusikaltimų rūšis po sukčiavimo su viešaisiais pirkimais nesusijusių išlaidų srityje (1 586 atvejai); yra susirūpinęs dėl didėjančio organizuotų nusikaltėlių grupių dalyvavimo sukčiavimo PVM operacijose ir dėl nustatytų tokio sukčiavimo ir kitų labai sunkių nusikaltimų, pvz., pinigų plovimo, sąsajų;

26. pakartoja savo raginimą Komisijai persvarstyti FIA direktyvoje nustatytą 10 mln. EUR ribą, kuri daro didelį poveikį Europos prokuratūros veiklai sukčiavimo PVM bylose; mano, kad skirtingai aiškinant šios ribos apskaičiavimo metodiką padėtis tampa neaiški; pabrėžia, kad dabartinė riba varžo atgrasymo pastangas ir leidžia nusikaltėliams ieškoti silpniausios jurisdikcijos, kad išvengtų Europos prokuratūros įsikišimo; mano, kad persvarstant FIA direktyvą ši riba turėtų būti panaikinta arba gerokai sumažinta; tuo tarpu ragina Komisiją pateikti tinkamas gaires dėl taikytino skaičiavimo metodo tiriant atvejus, kol dar neatliktas FIA direktyvos dalinis pakeitimas;

27. pažymi, kad tai, jog nėra suskirstytų regioninių ir sektorinių duomenų apie PVM surinkimo atotrūkį, trukdo nustatyti sritis, kuriose kyla didžiausia sukčiavimo ir mokesčių slėpimo rizika; ragina Komisiją parengti suderintą PVM surinkimo atotrūkio vertinimo sistemą, kuri apimtų teritorinius ir sektorių aspektus ir tokiu būdu sudarytų sąlygas kurti labiau įrodymais pagrįstas ir tikslingesnes kovos su sukčiavimu strategijas;

28. pabrėžia veiksmingo ir efektyvaus OLAF ir Europos prokuratūros bendradarbiavimo svarbą šiame konkrečiame pajamų sektoriuje ir teigia, kad OLAF vykdomas tinkamas atvejų aptikimas ir duomenų perdavimas Europos prokuratūrai galėtų padidinti PVM ir muitų pajamų surinkimą į ES biudžetą ir padėtų išvengti šių dviejų tarnybų veiklos dubliavimosi;

29. pabrėžia, kad nacionalinių mokesčių administratorių IT sistemų susiskaidymas trukdo veiksmingai kovoti su sukčiavimu PVM ir riboja nacionalinių ir ES institucijų sąveikos galimybes;

Išlaidos

30. yra susirūpinęs dėl didelio sukčiavimo atvejų ir pažeidimų, nustatytų tiek 2023 m., tiek 2022 m. bendros žemės ūkio politikos srityje (tiek kaimo plėtros, tiek paramos žemės ūkiui srityse), skaičiaus; pažymi, kad šie duomenys patvirtina ankstesniais metais nustatytą dėsningumą ir riziką; pažymi, kad 2019–2023 m. laikotarpiu sukčiavimu laikomų pažeidimų, apie kuriuos pranešta kaimo plėtros srityje, padaugėjo, daugiausia dėl padidėjusio 2014–2020 m. programavimo laikotarpiu nustatytų pažeidimų skaičiaus; pažymi, kad 2019–2023 m. laikotarpiu sukčiavimu nelaikomų kaimo plėtros pažeidimų skaičius nuolat didėjo ir tai atitiko programų įgyvendinimo mastą;

31. pažymi, kad sanglaudos politikos srityje sukčiavimu nelaikomų pažeidimų, apie kuriuos pranešta 2014–2020 m. programavimo laikotarpiu, skaičius ir susijusių lėšų sumos yra daug mažesni nei tie, apie kuriuos pranešta per pirmuosius dešimt 2007–2013 m. programavimo laikotarpio įgyvendinimo metų; atkreipia dėmesį į tai, kad sukčiavimo nustatymo lygis[1] (0,53 proc.) 2014–2020 m. programavimo laikotarpiu yra panašus į 2007–2013 m. programavimo laikotarpio lygį, o pažeidimų nustatymo lygis (0,67 proc.) yra daug mažesnis nei užregistruotas 2007–2013 m. programavimo laikotarpiu (2,5 proc.); pažymi, kad sukčiavimo nustatymo lygiui didelį poveikį daro pavieniai pažeidimai, susiję su didelėmis finansinėmis sumomis; ragina išsamiau paaiškinti sukčiavimo nustatymo lygio ir sukčiavimo atvejų skaičiaus koreliaciją;

32. palankiai vertina OLAF analitinę ataskaitą „Sukčiavimas ir pažeidimai pagal sanglaudos politikos sritis. Rizikos palyginimas“, kurioje pateikiama su 2014–2020 m. programavimo laikotarpiu iki 2023 m. gruodžio mėn. susijusi valstybių narių informacija ir nurodomos sritys, kurioms ypač gresia sukčiavimo rizika (pvz., investicijos aplinkos, kovos su klimato kaita ir perėjimo prie mažo anglies dioksido kiekio technologijų ekonomikos, mokslinių tyrimų, technologinės plėtros ir inovacijų srityse); pažymi, kad didžiausios finansinės sumos sukčiavimo atvejais buvo susijusios su aplinkos apsauga ir moksliniais tyrimais, technologijų plėtra ir inovacijomis;

33. pakartoja, kad yra susirūpinęs dėl ilgų administracinių procedūrų, taikomų nagrinėjant sukčiavimo atvejus, apie kuriuos pranešta; atkreipia dėmesį į tai, kad bendros žemės ūkio politikos srityje 2019–2023 m. laikotarpiu vidutiniškai užtrukdavo beveik ketverius metus nuo pažeidimo pradžios, kol kildavo įtarimas dėl sukčiavimo, ir dar beveik trejų metų prireikdavo tam, kad atvejis būtų užbaigtas

---

[1] Sukčiavimo nustatymo lygis (SNL) apskaičiuojamas kaip visų mokėjimų procentinė dalis, kurią sudaro netinkamai išmokėtos sumos, susijusios su sukčiavimu laikomais pažeidimais. Pažeidimų nustatymo lygis (PNL) apskaičiuojamas kaip visų mokėjimų procentinė dalis, kurią sudaro netinkamai išmokėtos sumos, susijusios su sukčiavimu nelaikomais pažeidimais.

nagrinėti po to, kai apie jį pranešta Komisijai; atkreipia dėmesį į tai, kad sanglaudos srityje etapas, kol kildavo įtarimas, kad padarytas sukčiavimu laikomas pažeidimas, 2014–2020 m. laikotarpiu vidutiniškai užtrukdavo maždaug pusantrų metų ir daugiau nei dvejų metų prireikdavo tam, kad atvejis būtų užbaigtas nagrinėti po to, kai apie jį pranešta Komisijai; prašo Komisijos sustiprinti dialogą su valstybių narių valdžios institucijomis ir jas konsultuoti, kad būtų galima sutrumpinti administracinių procedūrų trukmę;

34. pažymi, kad 2019–2023 m. laikotarpiu tiesioginio valdymo srityje sukčiavimu laikomus pažeidimus, susijusius su 88,4 proc. susigrąžintų lėšų (tai sudaro 92,1 proc. visų susigrąžintų lėšų), nustatė OLAF; prašo Komisijos pateikti aiškią informaciją apie duomenis ir veiksmus, kurių imtasi siekiant paspartinti greitą lėšų susigrąžinimą, įskaitant duomenis apie bendrą susigrąžinimo lygį sukčiavimu laikomų ir sukčiavimu nelaikomų pažeidimų atvejais;

35. pabrėžia, kad tais atvejais, kai, nepaisant prevencinių priemonių, nustatomi sukčiavimu laikomi arba sukčiavimu nelaikomi pažeidimai, lėšų susigrąžinimas yra Sąjungos finansinių interesų apsaugos priemonė, leidžianti tinkamai įgyvendinti ES politiką ir kompensuoti išmokėtas išlaidas, kurios neatitinka finansavimo reikalavimų; atkreipia dėmesį į Audito Rūmų specialiosios ataskaitos Nr. 07/2024 išvadas[1], susijusias su 2014–2020 m. laikotarpiu, per kurį reikalavimų neatitinkančios išlaidos, apie kurias pranešta, sudarė 14 mlrd. EUR, ir ši suma turi būti kompensuota susigrąžinant lėšas; pabrėžia, kad reikia paspartinti lėšų susigrąžinimo procesą nustatant aiškius terminus ir skiriant baudas už vėlavimą, kad lėšos būtų kuo greičiau grąžintos į ES biudžetą; ragina Komisiją pasiūlyti tinkamas priemones, kad būtų teikiama išsami informacija apie reikalavimų neatitinkančias išlaidas ir susijusias taisomąsias priemones, kurių buvo imtasi;

36. pabrėžia, kad po to, kai buvo imtasi būtinų taisomųjų veiksmų, svarbu imtis tolesnių priemonių siekiant pasimokyti iš sukčiavimo atvejų ir patobulinti procedūras, kad ateityje būtų išvengta panašių atvejų; atsižvelgdamas į tai, mano, jog svarbu, kad valstybės narės atidžiai stebėtų atvejus analizuodamos sukčiavimą įgalinančius veiksnius ir įvertindamos poreikį atitinkamai persvarstyti savo valdymo ir kontrolės sistemas;

37. supranta, kad Komisija, atsižvelgdama į tai, kad jos 2004 m. ir 2014 m. iniciatyvos nesulaukė pakankamos paramos Taryboje, nėra linkusi pateikti kito teisės akto pasiūlymo dėl savitarpio administracinės pagalbos ES išlaidų srityse, kuriose tokia praktika šiuo metu nenumatyta; ragina Komisiją pasinaudoti OLAF

---

[1] 2024 m. gegužės 7 d. Audito Rūmų specialioji ataskaita Nr. 07/2024 „Reikalavimų neatitinkančių ES išlaidų susigrąžinimui skirtos Komisijos sistemos. Galimybė susigrąžinti daugiau ir greičiau“.

reglamento peržiūra[1], pagal kurią OLAF jau suteikti didesni įgaliojimai valstybių narių veiksmų koordinavimo srityje siekiant toliau plėtoti dabartines nuostatas, kad būtų galima panaikinti šią spragą;

38. pažymi, kad pilietinės visuomenės organizacijos yra esminė gyvybingos demokratinės visuomenės dalis, užtikrinanti, kad viešose diskusijose plačiai atsispindėtų įvairios nuomonės; pripažįsta, kad šios organizacijos gali gauti Sąjungos lėšų kaip paramą savo darbui skatinant demokratinį dialogą ir visuomenės dalyvavimą; pažymi, kad ES yra viena didžiausių pilietinės visuomenės organizacijų finansuotojų pasaulyje; pabrėžia, kad skaidrumas suinteresuotųjų subjektų susitikimuose yra labai svarbus demokratiniam vientisumui ir turėtų būti vienodai taikomas visiems subjektams, bendradarbiaujantiems su ES institucijomis; pabrėžia, kad aiškiai dokumentuojant ir viešinant tokią sąveiką stiprinamas visuomenės pasitikėjimas ir demokratinė atskaitomybė; pabrėžia, kad lobistinė veikla turėtų būti skaidri, visapusiškai atskleidžiant visas susijusias šalis; pažymi, kad kai kurie Biudžeto kontrolės komiteto nariai įtarė, jog Komisijos sudaryti dotacijų susitarimai su visų rūšių gavėjais susiję su išsamia lobistine veikla, kuri galėtų būti aiškinama kaip kišimasis į Sąjungos vidaus sprendimų priėmimą; atkreipia dėmesį į naujausią Audito Rūmų specialiąją ataskaitą dėl NVO skiriamo ES finansavimo skaidrumo[2], kurioje teigiama, kad ES finansavimas NVO propagavimui yra teisėtas, ir patvirtinama, kad tai atitinka ES teisinio skaidrumo reikalavimus, nustatytus ES finansiniame reglamente, ir sykiu atkreipia dėmesį į tai, kad reikėtų dėti daugiau pastangų siekiant padidinti visų paramos gavėjų gaunamo ES finansavimo skaidrumą; atsižvelgdamas į tai, ragina Komisiją įgyvendinti Audito Rūmų rekomendacijas dėl savideklaracijų tikrinimo ES finansinio skaidrumo sistemoje, taip pat aktyviai stebėti, kaip paramos gavėjai laikosi ES pagrindinių vertybių ir principų; be to, primena Europos Audito Rūmų specialiąją ataskaitą Nr. 05/2024[3]; pabrėžia, kad ES skaidrumo registro sekretoriatas turi stiprinti sistemingą subjektų, deklaruojančių, kad jie yra NVO, platformos, tinklai ir pan., savideklaracijų tikrinimą; pažymi, kad toks sistemingas tikrinimas galėtų būti grindžiamas tam tikrais kriterijais, įskaitant ne pelno statusą, visuomenei naudingus tikslus ir nepriklausomumą, siekiant sustiprinti pasitikėjimą visais ES

---

1 2013 m. rugsėjo 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES, Euratomas) Nr. 883/2013 dėl Europos kovos su sukčiavimu tarnybos (OLAF) atliekamų tyrimų ir kuriuo panaikinami Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1073/1999 ir Tarybos reglamentas (Euratomas) Nr. 1074/1999, (OL L 248, 2013 9 18, p. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2013/883/oj).

2 2025 m. balandžio 7 d. Europos Audito Rūmų specialioji ataskaita Nr. 11/2025 „NVO skiriamo ES finansavimo skaidrumas. Nepaisant pažangos, informacija vis dar nėra patikima.

3 2024 m. balandžio 17 d. Europos Audito Rūmų specialioji ataskaita Nr. 05/2024 „ES skaidrumo registras. Jame teikiama naudinga informacija apie lobistinę veiklą, bet ji yra ribota“.

skaidrumo registre registruotais subjektais, ir kartu turėtų būti taikomi griežti atskaitomybės ir skaidrumo reikalavimai;

39. mano, kad vertinant ES išlaidų įgyvendinimo modelius reikėtų atsižvelgti į įvairių galimybių jautrumą sukčiavimui ir kitokiam piktnaudžiavimui; ragina Komisiją užtikrinti, kad būsimose ES finansavimo priemonėse, visų pirma daugiametėje finansinėje programoje (DFP) po 2027 m., būtų atsižvelgta į patirtį, įgytą rengiant ir įgyvendinant EGADP, įskaitant Audito Rūmų ir Parlamento jai skirtas rekomendacijas; pabrėžia, kad nustatyti EGADP įgyvendinimo trūkumai, įskaitant sukčiavimo riziką, dvigubą finansavimą ir skaidrumo trūkumą, turi būti panaudoti kaip patirtis, į kurią reikia atsižvelgti rengiant būsimas ES finansines programas; nepritaria bet kokiam dabartinės formos EGADP modelio atkartojimui ir pabrėžia, kad bet koks būsimas rezultatais grindžiamas finansavimas turi būti papildytas gerokai griežtesnėmis apsaugos priemonėmis, skaidrumo reikalavimais ir sukčiavimo prevencijos mechanizmais, kad būtų užtikrintas patikimas ES lėšų valdymas;

„NextGenerationEU“ (NGEU) ir Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonė (EGADP)

40. palankiai vertina Komisijos pastangas atliekant 27-ių ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planų peržiūrą užtikrinti prisitaikymą prie energijos rinkos sutrikimų, susijusių su Rusijos plataus masto invazija į Ukrainą; pažymi, kad tikimasi, jog plano „REPowerEU“ integravimas į ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planus padės sumažinti priklausomybę nuo Rusijos iškastinio kuro ir padidinti Europos savarankiškumą;

41. vis dėlto primena, kad pastebimai vėluojama įgyvendinti EGADP, ir ragina Komisiją išlikti budriai, visų pirma artėjant EGADP gyvavimo ciklo pabaigai, siekiant užtikrinti, kad valstybės narės tinkamai apsaugotų ES finansinius interesus ir kad ES mokesčių mokėtojų pinigai būtų leidžiami taip, kaip numatyta;

42. pabrėžia patikimų valdymo ir kontrolės sistemų svarbą užkertant kelią sukčiavimui, nes jos atgraso nusikaltėlius nuo bandymų apgauti valdžios institucijas; reiškia susirūpinimą dėl pakartotinių Audito Rūmų pastabų, kad vis dar esama trūkumų įgyvendinant valstybių narių kontrolės sistemas, nes tai kelia pavojų tam, kad gali trūkti išsamių ir tikslių duomenų, kuriais grindžiami mokėjimo prašymai, prieigai prie tų prašymų kontrolės tikslais ir veiksmingam valstybių narių kontrolės sistemų, skirtų ES finansiniams interesams apsaugoti, veikimui; apgailestauja, kad keliose valstybėse narėse kontrolės sistemos ne visiškai veikė, kai buvo pradėti įgyvendinti nacionaliniai ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planai, ir pabrėžia, kad dėl šių problemų kyla rizika EGADP mokėjimų tvarkingumui ir ES finansinių interesų apsaugai; ragina Komisiją užtikrinti, kad valstybės narės nedelsdamos pašalintų savo kontrolės

sistemose nustatytus trūkumus, be kita ko, įgyvendindamos Audito Rūmų joms skirtas rekomendacijas;

43. pažymi, kad Komisijos EGADP kontrolės sistema visų pirma grindžiama valstybių narių pareiga užtikrinti ES finansinių interesų apsaugą; ragina Komisiją ir toliau skirti daug dėmesio tam, kad valstybės narės pasiektų konkrečias audito ir kontrolės tarpines reikšmes, pridėtas prie tų ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planų, kurie buvo nepakankamai patikimi, ir toliau dėti pastangas, kad būtų pašalintos atskaitomybės spragos; atkreipia dėmesį į veiksmus, kurių Komisija ėmėsi atsižvelgdama į Audito Rūmų rekomendacijas dėl nustatytų trūkumų, susijusių su kai kurių valstybių narių kontrolės ir ataskaitų teikimo sistemomis; primygtinai ragina Komisiją prireikus imtis ryžtingų ir skubių veiksmų ir visapusiškai pasinaudoti EGADP reglamento nuostatomis, jei valstybių narių kontrolės sistemose vis dar būtų trūkumų;

44. labai susirūpinęs pažymi, kad Audito Rūmų specialiojoje ataskaitoje Nr. 14/2024 nustatyta, jog žaliųjų išlaidų pagal EGADP poveikis klimatui galėjo būti pervertintas iki 34,5 mlrd. EUR, o kai kurie projektai turėjo minimalų poveikį energetikos pertvarkai ar net padarė žalos aplinkai, kartu padidindami sukčiavimo riziką;

45. ragina nustatyti aiškius ir išmatuojamus žaliųjų investicijų, finansuojamų ES biudžeto ir EGADP lėšomis, kriterijus siekiant užtikrinti, kad finansavimas būtų skiriamas tik tiems projektams, kurie teiks didelę ir įrodytą naudą aplinkai bei ekonomikai, taip didinant atskaitomybę ir ilgalaikį tvarumą, kartu mažinant sukčiavimo riziką;

46. pažymi, kad kalbant apie EGADP veiklą 2023 m., FIA ataskaitoje nurodytas įtariamo sukčiavimo atvejų, apie kuriuos pranešė Komisija, skaičius (15) ir auditų skaičius (13, palyginti su 16 auditų, atliktų 2022 m.), tačiau į ją neįtrauktas susirūpinimą keliantis didelis Europos prokuratūros tyrimų skaičius (233 tyrimai, susiję su ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo programomis; numatomi finansiniai nuostoliai siekia 1,86 mlrd. EUR); yra susirūpinęs dėl to, kad ateinančiais metais gali padaugėti sukčiavimo, korupcijos, dvigubo finansavimo ir interesų konfliktų atvejų, ir primygtinai ragina Komisiją ir valstybes nares imtis skubių veiksmų siekiant užtikrinti patikimą EGADP lėšų valdymą ir sąžiningą paskirstymą;

47. ragina Komisiją nustatyti privalomą pareigą pranešti apie sukčiavimą per IMS visais su EGADP susijusiais atvejais, taip užtikrinant, kad pažeidimai ir sukčiavimo atvejai, darantys poveikį EGADP lėšoms, būtų sistemingai registruojami ir stebimi; susirūpinęs pažymi, kad trūksta skaidrumo pranešant apie sukčiavimą, susijusį su EGADP lėšomis, ir primygtinai reikalauja, kad visos valstybės narės laikytųsi standartizuoto duomenų teikimo pareigų;

48. prašo OLAF toliau atlikti savo rizikos analizę, kuri 2023 m. buvo pateikta valstybėms narėms kartu su atnaujinta EGADP rizikos sistemos versija, taip pat toliau rengti valstybių narių valdžios institucijoms skirtus mokymus ir seminarus; pritaria tam, kad IMS sistema būtų naudojama pranešant apie pažeidimus, susijusius su EGADP; pakartotinai ragina Komisiją, specializuotas ES agentūras ir įstaigas, taip pat valstybes nares aktyviai bendradarbiauti ir užtikrinti sąveiką siekiant užtikrinti ES finansinių interesų apsaugą įgyvendinant NGEU;

49. pažymi, kad Komisija, kaip Gairių dėl ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planų dalį, priėmė[1] IV priedą dėl mokėjimų mažinimo ir lėšų susigrąžinimo įgyvendinant EGADP; supranta, kad mokėjimų mažinimas galimas, kai dar yra atliktinų mokėjimų; primena, kad EGADP įgyvendinimas baigiasi 2026 m.; atkreipia dėmesį į tai, kad lėšų susigrąžinimas turi būti pradėtas tik tada, kai nebeliks jokių nepervestų išmokų; yra susirūpinęs dėl to, kad ši lėšų susigrąžinimo procedūra, pasiskolinta iš sanglaudos fondų įgyvendinimo modelio, pasirodė esanti itin neveiksminga ir jos atsisakyta įgyvendinant dabartinę DFP; labai apgailestauja dėl to, kad iki 2023 m. pabaigos ABAC sistemoje nebuvo vykdomųjų raštų sumoms susigrąžinti, susijusių su EGADP, ir kad valstybės narės vis dar nėra įpareigotos per IMS sistemą pranešti apie pažeidimus, susijusius su EGADP;

50. pakartoja, kad skaidrumas labai svarbus atskleidžiant sukčiavimo schemas ir atgrasant sukčiautojus; pakartoja, kad yra nepatenkintas Komisijos patvirtintu sąvokos „galutinis gavėjas“ aiškinimu įgyvendinant EGADP; nepritaria Komisijos pateiktam neišsamiam ir klaidinančiam aiškinimui[2]; pažymi, kad net pagal Komisijos gaires[3] galutiniu gavėju laikomas paskutinis lėšas pagal EGADP finansuojamai priemonei gaunantis subjektas, ir kad bet koks pradinis ar tarpinis finansavimo gavėjas, pvz., ministerijos ar agentūros, veikiančios tik kaip lėšų paskirstytojai, neturėtų būti laikomas paskutiniu lėšas gaunančiu subjektu; dar kartą prašo Komisijos prašyti, kad valstybės narės pateiktų informaciją apie galutinį gavėją arba paskutinį lėšas gaunantį subjektą ir nepriimtų iš valstybių narių jokios informacijos apie antrojo lygmens gavėjus, nes tai neatitinka teisėkūros institucijų susitarimo; ragina Komisiją persvarstyti savo gaires pateikiant atvejų ir pavyzdžių, kuriais būtų galima paaiškinti atitinkamą nuostatą ir kurie būtų tvirtas atskaitos taškas nacionalinėms valdžios institucijoms, kad būtų užtikrintas

---

1 Komisijos pranešimas „Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planų gairės“ (C(2024)4618).

2 Komisijos atsakymai į 2024 m. rugsėjo 2 d. Audito Rūmų specialiąją ataskaitą „Pagal Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonę skirtų lėšų įsisavinimas: vyksta vėluojant ir išlieka rizika, kad priemonės nebus įgyvendintos, todėl nebus pasiekti EGADP tikslai“, p. 4.

3 Komisijos pranešimas „Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planų gairės“ (C(2024)4618).

tinkamas skaidrumo lygis ir vienodas aiškinimas visose valstybėse narėse; pabrėžia, kad jei Komisija ir toliau atsisakys užtikrinti visišką skaidrumą, Parlamentas turės apsvarstyti visas turimas priemones atitikčiai užtikrinti;

51. yra susirūpinęs dėl Audito Rūmų nuomonės[1], kad didėja rizika ES lėšomis dvigubai finansuoti tą pačią priemonę arba jas dvigubai išmokėti tam pačiam veiksmui; supranta, kad atitinkamos priemonės panašiose srityse, pvz., transporto ir energetikos infrastruktūros, finansuojamos tiek iš ES biudžeto, tiek iš EGADP, nes iš ES ekonomikos gaivinimo po pandemijos fondo finansuojami veiksmai, panašūs į veiksmus, kuriems skiriamas finansavimas pagal standartines ES programas; pripažįsta, kad EGADP ir kitų ES priemonių papildomumas leidžiamas, tačiau pažymi, kad dėl to gali būti pasiektos tarpinės reikšmės, kurios būtų visiškai finansuojamos ne EGADP, o kitų fondų lėšomis, nes EGADP nėra susijusi su faktiškai patirtų išlaidų kompensavimu – šios priemonės lėšos išmokamos atlyginant už tarpinių ir siektinų reikšmių pasiekimą; pabrėžia, kad dėl kelių valdymo lygmenų, suskaidytos IT aplinkos ir riboto keitimosi duomenimis arba riboto duomenų gavybos priemonių, pvz., ARACHNE, naudojimo užkertamas kelias dvigubo finansavimo nustatymui, todėl taikomų kontrolės mechanizmų gali nepakakti siekiant tinkamai sumažinti šią padidėjusią riziką; tvirtina, kad tai, jog nėra tiesioginės prieigos prie viso EGADP galutinių gavėjų sąrašo, riboja Komisijos gebėjimą nustatyti galimus dvigubo finansavimo atvejus; mano, kad kai kurių valstybių narių taikomos atsargumo priemonės siekiant išvengti EGADP derinimo su kitomis ES priemonėmis padeda mažinti dvigubo finansavimo riziką; ragina Komisiją didinti kontrolę šioje srityje;

52. pažymi, kad valstybės narės į savo ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planus gali įtraukti priemones be numatomų išlaidų arba nulinių išlaidų[2]; taip pat atkreipia dėmesį į tai, kad šios „nekainuojančios“ tarpinės reikšmės yra pagrindinis kriterijus siekiant įvertinti, ar EGADP ištekliai naudojami pagal numatytą paskirtį; supranta, kad mokėjimai, susiję su šiomis „be išlaidų“ arba „nulinių išlaidų“ tarpinėmis reikšmėmis, atliekami pasiekus tarpines reikšmes, nepriklausomai nuo patirtų išlaidų, laikantis su išlaidomis nesusijusio finansavimo pagal EGADP; vis dėlto pažymi, kad dėl tokių tarpinių reikšmių neįmanoma patikrinti tinkamo išmokėtų EGADP lėšų valdymo, nes šios lėšos išmokamos atsižvelgiant į tarpinę reikšmę, kuriai jos nebuvo panaudotos; ragina Komisiją persvarstyti

---

1 Europos Audito Rūmų specialioji ataskaita Nr. 22/2024 „Dvigubas finansavimas iš ES biudžeto. Kontrolės sistemose trūksta esminių elementų, kuriais būtų galima sumažinti padidėjusią riziką, kylančią taikant EGADP su išlaidomis nesusijusio finansavimo modelį“ ir 2022 finansinių metų ES biudžeto vykdymo metinės ataskaitos.

2 2021 m. sausio 22 d. Komisijos tarnybų darbinis dokumentas „Valstybių narių gaivinimo ir atsparumo didinimo gairės“ (SWD(2021)0012).

savo prielaidą, kad „nulinių išlaidų“ priemonė negali paskatinti dvigubo finansavimo, nepriklausomai nuo to, ar jai įgyvendinti naudojamos kitos ES lėšos; primygtinai ragina Komisiją stiprinti „nulinių išlaidų“ priemonių kontrolę ir pateikti valstybėms narėms gaires, kaip spręsti atitinkamų priemonių finansinio modelio klausimą, kad būtų užkirstas kelias tokiai rizikai;

53. pakartoja savo raginimą Komisijai toliau taikyti tinkamas *ex post* audito procedūras ir atidžiai stebėti riziką, kad audituoti tikslai, kurie anksčiau buvo įvertinti kaip patenkinami, atlikus atitinkamą mokėjimą galėtų būti panaikinti;

54. imasi tolesnių veiksmų, susijusių su 2022 m. vasario mėn. pradėta ir 2023 m. rugsėjo mėn. baigta ombudsmeno strategine iniciatyva dėl EGADP skaidrumo ir atskaitomybės, kurios rezultatams visiškai pritaria; palankiai vertina vykstantį Komisijos ir ombudsmeno dialogą siekiant spręsti įvardytas neoptimalias situacijas, visų pirma susijusias su rezultatų suvestine ir iniciatyviu dokumentų, susijusių su EGADP, skelbimu;

Skaitmeninimas ir skaidrumas siekiant stiprinti kovą su sukčiavimu

55. palankiai vertina pasiektą politinį susitarimą dėl siūlomos Finansinio reglamento naujos redakcijos; mano, kad EDES taikymo srities išplėtimas įtraukiant pasidalijamąjį valdymą ir priimant teisinį pagrindą naudoti priemonę ARACHNE kaip ES masto duomenų gavybos ir rizikos vertinimo priemonės modelį sustiprins ES finansinių interesų apsaugą; primena ankstesnėse ataskaitose pateiktus raginimus užtikrinti, kad visos valstybės narės naudotųsi duomenų gavybos priemonėmis, ypač ARACHNE, savalaikiams ir tinkamiems ataskaitų teikimo standartams užtikrinti;

56. pritaria nuomonei, kad IMS (sistema, per kurią valstybės narės praneša Komisijai apie pažeidimus ir sukčiavimą, kuriais daromas poveikis ES biudžetui) gali užtikrinti didesnį sąveikumą su kitomis Komisijos organizacinėmis priemonėmis, pvz., ARACHNE ir EDES, ir su skaitmeninėmis priemonėmis valstybėse narėse; prašo, kad po Finansinio reglamento išdėstymo nauja redakcija būtų informuojamas apie pažangą kuriant EDES-IMS sąsają ir apie galimą IMS duomenų naudojimą duomenų gavybos ir rizikos vertinimo priemonei (ARACHNE);

57. pakartoja savo raginimą didinti duomenų sistemų sąveikumą ir suderinti ataskaitų teikimą, stebėseną ir auditą Sąjungoje; supranta

kompleksinį sąveikumo pobūdį ir palankiai vertina tai, kad priimtas Europos sąveikumo aktas[1];

58. atkreipia dėmesį į 2023 m. liepos 6 d. Europos Audito Rūmų apžvalgos Nr. 04/2023 dėl ES lėšų valdymo skaitmeninimo išvadas; primena teigiamą skaitmeninimo poveikį sukčiavimo ir pažeidimų prevencijos ir aptikimo, taip pat ES lėšų valdymo, kontrolės ir audito srityse, nes sudaromos sąlygos lengvesnei ir greitesnei prieigai prie duomenų ir nuotolinėms kryžminėms patikroms, taip sumažinant kontrolės ir patikrų vietoje poreikį;

59. pripažįsta, kad tikralaikis duomenimis grindžiamos ekonomikos pobūdis yra labai naudingas Sąjungos finansinių interesų apsaugai ir kad sykiu sumažinama valdžios institucijoms ir įmonėms, vykdančioms tarpvalstybinę veiklą ir prekiaujančioms ES viduje, tenkanti administracinė našta; ragina ES ir valstybes nares didinti dalijimosi duomenimis veiksmingumą sukuriant skaitmeninę ekosistemą, kuri sudarytų sąlygas sklandžiam ir saugiam standartizuotų, struktūrizuotų ir kompiuterio skaitomų duomenų judėjimui tikruoju laiku tarp įmonių ir valdžios institucijų, visų pirma nacionalinių mokesčių administratorių, siekiant apriboti sukčiavimo ir mokesčių slėpimo galimybes;

60. pritaria nuomonei, kad skaitmeninimas turėtų būti kiekvienos kovos su sukčiavimu strategijos pagrindas ir visų pirma jis turėtų būti įtrauktas į nacionalines kovos su sukčiavimu strategijas, kad būtų galima koordinuoti visus veiksnius ir atsižvelgti į naujų technologijų keliamą grėsmę;

61. mano, kad skaitmeninimas suteikia galimybių apčiuopiamai pagerinti kovos su sukčiavimu tinklo valdymą ir kad palengvinus komunikaciją ir prieinamumą gerinamas ataskaitų teikimas, taip sudarant sąlygas sprendimus priimantiems asmenims ir teisėkūros institucijoms geriau suprasti tebesančias kliūtis ir laiku bei visapusiškiau į jas reaguoti; palankiai vertina tai, kad daugiau kaip pusė valstybių narių ėmėsi veiksmų įgūdžių spragoms skaitmeninimo srityje, visų pirma informacijos ir prieigos prie duomenų apie skaitmeninimą trūkumui, nustatyti ir pašalinti; ragina valstybes nares ir PPS subjektus toliau šalinti įgūdžių spragas taikant priemones, apimančias, be kita ko, dalijimąsi žiniomis, mokymą ir praktinės patirties bei įgūdžių plėtimą skaitmeninimo srityje;

62. palankiai vertina daugelio kovos su sukčiavimu struktūros veikėjų pastangas vertinant ir toliau plėtojant dirbtinio intelekto ir mašinų mokymosi teikiamas galimybes nustatant ir aptinkant pažeidimus ir siekiant didesnio veiksmingumo tiek analizės, tiek klasikinių

---

[1] 2024 m. kovo 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2024/903, kuriuo nustatomos viešojo sektoriaus aukšto lygio sąveikumo visoje Sąjungoje priemonės (Europos sąveikumo aktas) (OL L, 2024/903, 2024 3 22, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/903/oj).

administracinių užduočių srityje; pakartoja, kad žmogaus atliekamas vertinimas ir toliau turi būti pagrindinis kiekvieno proceso elementas; priduria, kad dirbtinis intelektas gali iš esmės pakeisti kovą su sukčiavimu ir sudaryti sąlygas greitai analizuoti didelius duomenų rinkinius, taip pat geriau aptikti ir nustatyti sukčiavimo modelius; primena, kad sėkmingas dirbtinio intelekto naudojimas priklauso nuo veiksmingo visų suinteresuotųjų subjektų bendradarbiavimo ir aukštos kokybės duomenų prieinamumo, grindžiamo veiksmingu priemonės ARACHNE naudojimu; primygtinai ragina Komisiją kryptingai dirbti siekiant Europoje plėtoti dirbtinį intelektą, kad būtų išsaugotas duomenų suverenumas ir užtikrinta patikima duomenų apsauga, laikantis Dirbtinio intelekto akte[1] ir Bendrajame duomenų apsaugos reglamente[2] (BDAR) nustatytų principų; ragina visus kovos su sukčiavimu subjektus stiprinti bendradarbiavimą, kad kovojant su sukčiavimu DI būtų naudojamas veiksmingai ir atsakingai;

63. pripažįsta didėjančią riziką, kad dirbtinio intelekto sukurtas turinys bus naudojamas siekiant manipuliuoti viešojo pirkimo procesais, finansiniais sandoriais ir įrodymais atliekant sukčiavimo tyrimus; ragina Komisiją teikti pirmenybę moksliniams tyrimams ir politikos priemonėms, kuriomis siekiama kovoti su nesąžininga veikla, kuriai galimybes sudaro dirbtinis intelektas, įskaitant sintetinės sankaitos technologijas ir dirbtiniu intelektu grindžiamas dezinformacijos kampanijas, kurios gali pakenkti finansiniams ir kovos su sukčiavimu mechanizmams; ragina Komisiją pasiūlyti griežtesnes teisines nuostatas ir sankcijas subjektams, kurie, kaip nustatyta, naudoja dirbtinį intelektą finansinio sukčiavimo tikslais arba sudaro tam sąlygas, įskaitant dirbtiniu intelektu grindžiamas pinigų plovimo schemas, sutarčių klastojimą ir skaitmeninės tapatybės vagystes viešojo pirkimo procesuose;

64. pripažįsta dirbtinio intelekto naudojimo svarbą siekiant pagerinti duomenų, kuriais keičiamasi su valstybėmis narėmis, kokybę ir išsamumą; atsižvelgdamas į tai palankiai vertina OLAF veiksmus, įskaitant rekomendacijas metinėse FIA ataskaitose, struktūrinius dvišalius dialogus su valstybėmis narėmis, Komisijos kovos su

---

1 2024 m. birželio 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2024/1689, kuriuo nustatomos suderintos dirbtinio intelekto taisyklės ir iš dalies keičiami reglamentai (EB) Nr. 300/2008, (ES) Nr. 167/2013, (ES) Nr. 168/2013, (ES) 2018/858, (ES) 2018/1139 ir (ES) 2019/2144 ir direktyvos 2014/90/ES, (ES) 2016/797 ir (ES) 2020/1828 (Dirbtinio intelekto aktas) (OL L, 2024/1689, 2024 7 12, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1689/oj).

2 2016 m. balandžio 27 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2016/679 dėl fizinių asmenų apsaugos tvarkant asmens duomenis ir dėl laisvo tokių duomenų judėjimo ir kuriuo panaikinama Direktyva 95/46/EB (OL L 119, 2016 5 4, p. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2016/679/oj).

sukčiavimu strategijos veiksmų plano peržiūrą ir tarpinstitucinius mainus šiais klausimais;

65. taip pat ragina parengti specialią ES masto iniciatyvą siekiant OLAF, Europos prokuratūroje ir Europole sukurti dirbtiniu intelektu grindžiamus sukčiavimo nustatymo mechanizmus, kad būtų padidintas finansinių nusikaltimų, nukreiptų prieš ES biudžetą, sekimo ir prevencijos veiksmingumas; rekomenduoja įsteigti ES masto darbo grupę, kurią sudarytų OLAF, Europos prokuratūros, Europolo ir nacionalinių kovos su sukčiavimu padalinių atstovai, ypatingą dėmesį skiriant skaitmeninio sukčiavimo grėsmėms, įskaitant sintetinės sankaitos technologiją, dirbtinio intelekto kuriamus suklastotus dokumentus ir sintetinį tapatybės klastojimą; pabrėžia, kad ši darbo grupė turėtų formuoti geriausią praktiką ir ja dalytis su valstybėmis narėmis;

66. pabrėžia, kad reikia stiprinti valstybių narių tarpusavio bendradarbiavimą ir dalijimosi duomenimis mechanizmus, siekiant kovoti su sukčiavimu naudojant dirbtinį intelektą, ypač didelės rizikos srityse, pvz., PVM, muitų ir finansinės paramos paskirstymo srityse; ragina sukurti bendrą ES žvalgybos centrą, kuris tikruoju laiku stebėtų nesąžiningą veiklą pasitelkus dirbtinį intelektą; ragina Komisiją ir valstybes nares integruoti dirbtinį intelektą ir duomenų analizę į sukčiavimo nustatymo sistemas, užtikrinant nacionalinių ir ES lygmens duomenų bazių sąveikumą, tačiau sykiu išlaikant griežtas duomenų apsaugos priemones;

67. ragina Komisiją ir valstybes nares dirbtiniu intelektu grindžiamuose sukčiavimo aptikimo mechanizmuose taikyti griežtas skaidrumo ir audito priemones, siekiant užkirsti kelią šališkumui, algoritminiam manipuliavimui ir netinkamam jų naudojimui finansų priežiūros sistemose; primygtinai ragina parengti kovos su sukčiavimu institucijoms skirtas dirbtinio intelekto etikos gaires, kad būtų užtikrinta atskaitomybė;

68. ragina nustatyti privalomą visų skaitmeninių įrodymų, pateiktų finansinio sukčiavimo atvejais, teismo ekspertizės procesą, kad būtų užtikrintas tyrimams naudojamų dokumentų ir garso bei vaizdo medžiagos autentiškumas;

ES kovos su sukčiavimu struktūros vidinis lygmuo. 2023 m. pagrindinės ES lygmens priemonės

69. pabrėžia, kad ES kovos su sukčiavimu struktūra yra sudėtinė institucinė, kelių lygmenų bendradarbiavimo tinklu grindžiama struktūra, skirta sukčiavimo atvejams ir kitiems nusižengimams, kenkiantiems ES finansiniams interesams, aptikti ir su jais kovoti, kurios pirmasis lygmuo (OLAF, Europos prokuratūra, Europolas, Eurojustas, Kovos su pinigų plovimu ir terorizmo finansavimu institucija, Komisija, Audito Rūmai ir Europos investicijų bankas (EIB)) grindžiamas horizontaliuoju ES institucijų, įstaigų, organų ir

agentūrų bendradarbiavimu, o kiti lygmenys grindžiami vertikaliais ES ir nacionalinių valdžios institucijų, taip pat ES institucijų ir tarptautinių organizacijų santykiais; atkreipia dėmesį į tai, kad per daugelį metų kovos su sukčiavimu struktūra buvo keičiama priimant atskirus sprendimus, kuriais galiausiai buvo sukurtas novatoriškas subjektų tinklas; pabrėžia, kad šio tinklo dalyviams vykdant koordinuojamą veiklą pastaraisiais metais sukaupta vertingos patirties, į kurią reikėtų atsižvelgti ateityje atnaujinant atitinkamus reglamentus; pabrėžia, kad Europos prokuratūra yra pirmoji Europos baudžiamojo persekiojimo institucija, sudaranti sąlygas skubiai ir tiesiogiai vykdyti nusikalstamos veikos tyrimus ir baudžiamąjį persekiojimą, ir kad pirmaisiais jos operatyvinės veiklos metais įgyta patirtis turi būti tinkamai integruota į teisės aktų sistemą, kad būtų galima visapusiškai pasinaudoti turimomis priemonėmis ir ištekliais; pabrėžia aiškių įvairių ES institucijų, įstaigų, organų ir agentūrų įgaliojimų svarbą siekiant kuo labiau sumažinti sutampančios veiklos ir dubliavimosi riziką ir taip užtikrinti PPS veikimo veiksmingumą;

70. palankiai vertina tai, kad į 2023 m. FIA ataskaitą įtraukti atitinkamai OLAF ir Europos prokuratūros pasiekti pagrindiniai administraciniai ir teisminiai rezultatai, kurie atliepia daugelį Parlamento raginimų teikti išsamesnes ataskaitas apie veiksmus, kurių ėmėsi kovos su sukčiavimu struktūros veikėjai; vis dėlto mano, kad reikėtų panaikinti abiejų ataskaitų pobūdžio, apimties ir išsamumo skirtumus ir aiškiai nurodyti bendradarbiavimo sritis; mano, kad OLAF, Europos prokuratūros ir 2023 m. FIA ataskaitos pateiktų duomenų skirtumai dabartinėmis aplinkybėmis yra pagrįsti; pabrėžia, kad informaciją teikiančios įstaigos valstybėse narėse gali teikti ataskaitas apie nusikalstamų veikų tyrimus tik tada, kai atitinkamos teisminės institucijos suteikia joms leidimą tai daryti, o tai reiškia, kad, nors Europos prokuratūra ir OLAF teikia duomenis apie aktyvius tyrimus, informaciją teikiančios įstaigos šių duomenų į IMS duomenų bazę dažnai įvesti negali, nes reikia laikytis konfidencialumo ir užtikrinti tinkamą tyrimų atlikimą; supranta, kad tokiais atvejais duomenys („delta“) skiriasi ir kad skirtumus galima pašalinti tik užbaigus tyrimus ir atitinkamus duomenis įtraukus į Komisijai teikiamas ataskaitas, kad juos būtų galima įtraukti į būsimą FIA ataskaitą;

71. palankiai vertina tai, kad 2023 m. gegužės mėn. Komisija priėmė kovos su korupcija priemonių rinkinį, kuris apima pasiūlymą dėl direktyvos dėl kovos su korupcija; mano, kad korupcijos prevenciją ir baudžiamąjį persekiojimą reikia stiprinti, ir ragina Komisiją sustiprinti priemonių vykdymo valstybėse narėse stebėseną;

72. palankiai vertina tai, kad sukurtas kovos su korupcija tinklas, kurio pirmas susitikimas vyko 2023 m. rugsėjo 20 d., ir mano, kad didelės korupcijos rizikos sričių nustatymas galėtų veiksmingai prisidėti prie tolesnio ES kovos su korupcija strategijos plėtojimo;

73. atkreipia dėmesį į teisinės valstybės, kaip vienos iš pagrindinių Sąjungos vertybių, svarbą ir pabrėžia, kad teisinės valstybės sąlygų

mechanizmas yra labai svarbus siekiant užtikrinti, kad valstybės narės ir toliau laikytųsi teisinės valstybės principų; pakartoja, kad yra labai susirūpinęs dėl teisinės valstybės padėties keliose valstybėse narėse – šis klausimas jau savaime kelia didelį nerimą ir gali lemti didelius Sąjungos biudžeto nuostolius; ragina Komisiją užtikrinti griežtą ir greitą visų mechanizmo elementų įgyvendinimą tais atvejais, kai valstybės narės pažeidžia teisinės valstybės principus ir kai tai daro arba gali daryti poveikį Sąjungos finansiniams interesams; be to, primygtinai tvirtina, kad vertinant teisinės valstybės principo pažeidimus valstybėse narėse reikia užtikrinti įvairių priemonių darnumą;

74. pažymi, kad 2024 m. vasario mėn. priimtoje ketvirtojoje 2023 m. Komisijos ataskaitoje dėl teisinės valstybės patvirtinti tolesni veiksmai, susiję su praėjusių metų teisinės valstybės principo taikymo ataskaitoje pateiktomis rekomendacijomis; pripažįsta, kad kovodamos su korupcija įvairios valstybės narės atnaujino arba pradėjo savo nacionalinių strategijų ir (arba) veiksmų planų peržiūrą, o kitos, siekdamos sustiprinti kovą su korupcija, reformavo baudžiamąją teisę; pažymi, kad daugelyje valstybių narių pagrindinė kovos su korupcija kliūtis yra riboti prokuratūrų ištekliai; ragina Komisiją toliau skatinti ir remti valstybių narių pastangas reformuoti ir gerinti baudžiamojo proceso veiksmingumą ir spręsti kitas ataskaitoje nurodytas problemas; primena Komisijai, kad turi būti efektyviai naudojamos turimos priemonės teisinei valstybei stiprinti, pvz., pažeidimų nagrinėjimo procedūros, finansavimo sąlygos ir ES sutarties 7 straipsnyje numatytos procedūros, ir ragina jas visas visapusiškai taikyti; atsižvelgdamas į tai pabrėžia, kad naujuoju Finansiniu reglamentu nustatomos sąlygos, susijusios su ES sutarties 2 straipsnyje įtvirtintomis vertybėmis, ir ragina Komisiją pradėti jas taikyti, ypač tais atvejais, kai prieš valstybę narę jau pradėtos pažeidimo nagrinėjimo procedūros dėl ES sutarties 2 straipsnyje įtvirtintų vertybių pažeidimų, nes tai yra aiškus tebesitęsiančio pažeidimo, kuris taip pat galėtų daryti poveikį patikimam Sąjungos biudžeto finansų valdymui, pripažinimas;

75. atkreipia dėmesį į Komisijos sprendimą nepanaikinti priemonės, nustatytos taikant 2022 m. gruodžio 15 d. Tarybos įgyvendinimo sprendimo (ES) 2022/2506 dėl priemonių Sąjungos biudžetui apsaugoti nuo teisinės valstybės principų pažeidimų Vengrijoje 2 straipsnio 2 dalį[1]; tikisi, kad Komisija ir Taryba priimtas priemones panaikins tik tada, kai bus surinkta įrodymų, jog Vengrijos vyriausybės priimtos taisomosios priemonės yra veiksmingos praktikoje, ir visų pirma tuomet, kai bus nustatyta, jog nesama regresijos jau priimtų priemonių srityje; smerkia grasinimus, pvz., šnipinėjimą, su kuriais susiduria ES institucijų darbuotojai, pvz., OLAF darbuotojai per tyrimo misijas Vengrijoje; pabrėžia, kad tokie veiksmai labai kenkia teisinei valstybei ir ES institucijų vientisumui;

---

1 OL L 325, 2022 12 20, p. 94, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec_impl/2022/2506/oj.

ragina skubiai nustatyti tvirtas apsaugos priemones siekiant apsaugoti ES institucijų darbuotojus jiems dirbant savo darbą; ragina Vengrijos valdžios institucijas nedelsiant imtis konkrečių veiksmų užtikrinant teismų nepriklausomumą, puoselėjant žiniasklaidos laisvę ir visapusiškai įgyvendinant Komisijos teisinės valstybės principo taikymo ataskaitoje pateiktas rekomendacijas, skirtas demokratinei stabdžių ir atsvarų sistemai atkurti; primygtinai ragina Tarybą toliau taikyti ES sutarties 7 straipsnio procedūrą prieš Vengrijos vyriausybę;

76. pabrėžia, kad teisinės valstybės principo laikymasis, įskaitant kovą su korupcija, yra pagrindinis bendrosios rinkos aplinkos veiksnys, kuris skatina investicijas, ekonomikos augimą, darbo vietų kūrimą ir inovacijas ir apsaugo mažąsias ir vidutines įmones (MVĮ) bei tarpvalstybiniu mastu veikiančius ekonominės veiklos vykdytojus; pabrėžia, kad Komisija yra atsakinga už griežtą su teisine valstybe susijusių tarpinių reikšmių, įtrauktų į įvairius valstybių narių EGADP, įgyvendinimo tikrinimą, nes tai yra lėšų išmokėjimo sąlyga; primena, kad už demokratiją, teisingumą ir teisinę valstybę atsakingas Komisijos narys, glaudžiai bendradarbiaudamas su neseniai paskirtu Komisijos nariu biudžeto, kovos su sukčiavimu ir viešojo administravimo klausimais, yra atsakingas už visapusišką bendro sąlygų režimo taikymą; ragina Komisiją dialogo su valstybėmis narėmis arba bandomosios procedūros netaikyti kaip neterminuotų priemonių siekiant nepradėti faktinių pažeidimų nagrinėjimo procedūrų; be to, ragina Komisiją teikti pirmenybę horizontaliesiems pažeidimams, darantiems poveikį ES finansiniams interesams, visų pirma kiek tai susiję su FIA direktyva ir Europos prokuratūros reglamentu[1]; palankiai vertina Komisijos politinėse gairėse pateiktą pareiškimą dėl teisinės valstybės svarbos ES lėšoms ir už biudžetą, kovą su sukčiavimu ir viešąjį administravimą atsakingo Komisijos nario įsipareigojimą kitoje DFP nustatyti griežtas teisinės valstybės apsaugos priemones;

77. mano, kad reikia toliau stiprinti ES sutarties 2 straipsnyje įtvirtintų bendrų ES vertybių, šiuo metu įtrauktų į Bendrųjų nuostatų reglamentą, apsaugą; ragina Komisiją išnagrinėti, kaip būtų galima sukurti horizontaliosioms reikiamoms sąlygoms lygiavertį mechanizmą, kaip bendrą ypatybę visose ES biudžeto srityse, siekiant susieti platesnį politikos spektrą su visomis ES sutarties 2 straipsnyje įtvirtintomis vertybėmis; ragina Komisiją išnagrinėti būdus, kaip susieti finansavimą su teisinės valstybės užtikrinimo sąlygomis ir užbaigti būtinas reformas, kad būtų užtikrintas visapusiškas požiūris, horizontaliai taikomas visoms ES lėšoms; ragina Komisiją laikytis visapusiško požiūrio ir pateikti pasiūlymų dėl tolesnio Sąjungos teisinės valstybės priemonių rinkinio stiprinimo

---

[1] 2017 m. spalio 12 d. Tarybos reglamentas (ES) 2017/1939, kuriuo įgyvendinamas tvirtesnis bendradarbiavimas Europos prokuratūros įsteigimo srityje (OL L 283, 2017 10 31, p. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2017/1939/oj) .

kaip prioriteto, įskaitant sugriežtintas teisinės valstybės sąlygas, taikomas dabartiniu programavimo laikotarpiu naudojamoms lėšoms;

78. pabrėžia, kad korupcija yra neatsiejamai susijusi su pinigų plovimu ir kad pinigų plovimas yra vienas iš svarbiausių organizuotų nusikaltėlių neteisėtos veiklos veiksnių, nes leidžia jiems pervesti nusikalstamu būdu gautas pajamas į teisėtą ekonomiką; pripažįsta, kad dėl skirtingų nacionalinių teisinių sistemų ir nenuoseklaus Sąjungos kovos su pinigų plovimu sistemos taikymo sunku užkirsti kelią pinigų plovimui, jį nustatyti ir su juo kovoti; atsižvelgdamas į tai džiaugiasi, kad priimtas plataus užmojo teisės aktų rinkinys dėl kovos su pinigų plovimu ir terorizmo finansavimu, kuriuo bus suvienodintos nacionalinės taisyklės ir atitinkamai sustiprinta bendra kova su pinigų plovimu visoje Sąjungoje; palankiai vertina tai, kad įsteigta nauja Kovos su pinigų plovimu ir terorizmo finansavimu institucija (AMLA); mano, kad naujoji agentūra, vykdydama koordinavimo ir priežiūros pareigas, naujoje kovos su pinigų plovimu sistemoje atliks esminį vaidmenį; primena, kad pinigų plovimas ir teroristų finansavimas yra neatsiejamai susiję, ir ragina Europos prokuratūrai, OLAF ir Audito Rūmams suteikti svarbesnį vaidmenį kovojant su šiais reiškiniais;

79. pritaria nuomonei, kad išdėsčius Finansinį reglamentą nauja redakcija sustiprinama ES finansinių interesų apsauga; atkreipia dėmesį į tai, kad išplėsta EDES taikymo sritis ir kad ji dabar apima pasidalijamąjį ir tiesioginį valdymą bei numatomi nauji draudimo dalyvauti pagrindai; palankiai vertina tai, kad nustatytas rizikos vertinimo ir duomenų gavybos priemonės teisinis pagrindas, kuriuo turi naudotis visos valstybės narės visais valdymo būdais; apgailestauja, kad abi šios priemonės įsigalios tik 2028 m. ir tik nuo kitos DFP, todėl dar kelerius metus nebus užtikrintas visapusiškas skaidrumas dėl galutinių ES lėšų gavėjų ir nebus pasinaudota itin svarbia galimybe naudoti šiuos duomenis stiprinant apsaugos nuo korupcijos ir sukčiavimo priemones;

80. palankiai vertina tai, kad priimtas atnaujintas Komisijos 2019 m. kovos su sukčiavimu strategijos veiksmų planas[1]; pažymi, kad jis apima 44 veiksmus, suskirstytus pagal septynias temas, visų pirma susijusias su skaitmeninimu, bendradarbiavimu, EGADP, sukčiavimu muitais ir informuotumo etikos ir kovos su sukčiavimu kultūros klausimais didinimu;

81. atkreipia dėmesį į tai, kad ES kovos su sukčiavimu programa yra vienintelė išlaidų programa, specialiai skirta kovai su ES finansiniams interesams kenkiančiu sukčiavimu, ir kad pagal ją teikiama atitinkama parama visoms valstybių narių valdžios

---

[1] 2023 m. liepos 11 d. Komisijos komunikatas „Komisijos kovos su sukčiavimu strategijos įgyvendinimo veiksmų planas. 2023 m. persvarstymas“ (COM(2023)0405), prie kurio pridedamas 2023 m. liepos 11 d. Komisijos tarnybų darbo dokumentas „Veiksmų planas. 2023 m. persvarstymas“ (SWD(2023)0245).

institucijoms, kurios sudaro kovos su sukčiavimu struktūros išorės lygmenį, siekiant sustiprinti kovą su sukčiavimu; pažymi, kad Sąjungos kovos su sukčiavimu programai būdingas lankstumas, kurio reikia norint prisitaikyti prie nuolat kintančios kovos su sukčiavimu aplinkos, ir ji yra suderinta su dabartinės DFP septynerių metų laikotarpiu (2021–2027 m.); pažymi, kad iki šiol 55 proc. viso Sąjungos kovos su sukčiavimu programos įgyvendinimo prisidėjo prie skaitmeninės pertvarkos;

82. ragina Komisiją remtis sėkminga Sąjungos kovos su sukčiavimu programos veikla, o už biudžetą ir kovą su sukčiavimu atsakingą Komisijos narį ragina laikyti Sąjungos kovos su sukčiavimu programą pavyzdžiu, kuris turėtų būti išplėstas kitoje DFP, atsižvelgiant į įgaliojamajame rašte nurodytą užduotį užtikrinti paramą valstybių narių pastangoms apsaugoti Sąjungos finansinius interesus;

83. palankiai vertina pirmąjį prašymą prisijungti prie Sąjungos kovos su sukčiavimu programos, gautą 2023 m. iš ES nepriklausančios šalies, būtent Ukrainos, su kuria buvo deramasi dėl asociacijos susitarimo dėl jos dalyvavimo programoje ir jis buvo priimtas 2024 m. kovo mėn.;

84. reiškia susirūpinimą dėl to, kad Komisijos atliktame naujausiame tarpiniame programos „Hercule III“ vertinime nustatyti aspektai, kurie galėjo pakenkti programos veiksmingumui, visų pirma tai, kad kai kurių valstybių narių administracijoms trūko išteklių, kad jos galėtų vykdyti programos administracinius reikalavimus;

85. atkreipia dėmesį į pakartotinius Europos prokuratūros raginimus stiprinti atitinkamų kovos su sukčiavimu susitarimo šalių aptikimo pajėgumus ir primena, kad, atsižvelgiant į Komisijos kovos su sukčiavimu strategiją, daugiausia dėmesio turi būti skiriama duomenų analizei kaip sukčiavimo nustatymo priemonei; šiomis aplinkybėmis atkreipia dėmesį į tai, jog svarbu suderinti apibrėžtis, kad būtų galima gauti palyginamus duomenis visoje ES; ragina Komisiją aktyviau naudotis IMS kaip priemone, skirta padėti auditoriams atlikti rizikos analizę rengiant audito veiklą; ragina OLAF padidinti savo mokymo pasiūlą Komisijos darbuotojams, įskaitant auditorius ir atitinkamus finansų srautų grandinės dalyvius;

86. supranta, kad decentralizuota Europos prokuratūros struktūra apima nacionalinės teisės sąveiką su ES teise, taip pat nacionalinių institucijų sąveiką su Europos prokuratūra; supranta, kad Europos prokuratūra veikia remdamasi tiesiogiai taikomais ES reglamentais, tačiau ji taip pat turi turėti tinkamas įgyvendinimo priemones pagal nacionalinės teisės aktus, kuriais į nacionalinę teisę perkeliama FIA direktyva ir kiti atitinkami Sąjungos aktai; ragina Komisiją užtikrinti, kad nacionalinės teisės aktai visiškai atitiktų Europos prokuratūros reglamentą ir FIA direktyvą, kad būtų galima pradėti pažeidimo nagrinėjimo procedūras ir pasiūlyti persvarstyti šiuos teisės aktus,

kad Europos prokuratūra galėtų veiksmingiau vykdyti savo įgaliojimus;

87. atkreipia dėmesį į 2023 m. rugsėjo mėn. pristatyto priemonių, kurias valstybės narės priėmė siekdamos pritaikyti savo sistemas prie Europos prokuratūros reglamento[1], atitikties vertinimo rezultatus; apgailestauja, kad daugelis klausimų vis dar nesprendžiami optimaliai ir tai reikia pakeisti, nes dėl to mažėja Sąjungos finansinių interesų apsaugos, kurią užtikrina nusikalstamų veikų tyrimai, veiksmingumas; visų pirma atkreipia dėmesį į kompetencijos priskyrimą nacionalinėms prokuratūroms ir Europos prokuratūrai; taip pat pabrėžia, kad Europos prokuratūros reglamente nustatyta, jog apie galimas Europos prokuratūros bylas turi būti pranešama tiesiogiai ir nepagrįstai nedelsiant; ragina Komisiją patikrinti ir stebėti, ar valstybės narės visapusiškai laikosi Europos prokuratūros reglamento, ir nedelsiant tiesiogiai pranešti Europos prokuratūrai apie įtarimus sukčiavimu Europos prokuratūros kompetencijai priklausančiose srityse;

88. yra susirūpinęs dėl to, kad daugelyje valstybių narių paskirtoji nacionalinė institucija, sprendžianti Europos prokuratūros ir nacionalinių institucijų nesutarimus dėl kompetencijos vykdant baudžiamąjį persekiojimą, nėra teismas; ragina Komisiją tikrinti ir stebėti, ar valstybės narės visapusiškai laikosi Europos prokuratūros reglamento 25 straipsnio 6 dalies ir 42 straipsnio 2 dalies c punkto, pagal kuriuos reikalaujama, kad nacionalinės institucijos sprendimą dėl kompetencijos priskyrimo būtų galima apskųsti Europos Sąjungos Teisingumo Teismui (ESTT);

89. pabrėžia, kad dabartinė nacionalinių valdžios institucijų vykdoma Europos deleguotųjų prokurorų „būtinų“ išteklių ir įrangos kontrolė ir būtinybė remtis nacionalinių valdžios institucijų nuostatomis dėl „tinkamos tvarkos“ socialinės apsaugos, pensijų ir draudimo srityse gali pakenkti Europos prokuratūros veiklos savarankiškumui ir nepriklausomumui; ragina Komisiją per būsimą Europos prokuratūros reglamento peržiūrą pasiūlyti tinkamus sprendimus;

90. atkreipia dėmesį į tai, kad FIA direktyvos perkėlimas į nacionalinę teisę valstybėse narėse skiriasi, o tai kai kuriais atvejais daro poveikį tarpvalstybiniam Europos prokuratūros naudojimuisi savo kompetencija; ragina Komisiją užtikrinti tinkamą FIA direktyvos įgyvendinimą ir pasiūlyti ją persvarstyti, remiantis sukaupta patirtimi;

91. pabrėžia, kad dėl Europos prokuratūros reglamento 25 straipsnio 3 dalies, kurioje išsamiau apibrėžiamas Europos prokuratūros naudojimasis kompetencija nusikalstamų veikų, kurios nėra Sąjungos

---

[1] JUST/2022/PR/JCOO/CRIM/0004 – Bendroji sutartis JUST/2020/PR/03/0001 dėl teisinės analizės paslaugų, įskaitant perkėlimo į nacionalinę teisę priemonių atitikties vertinimą, teisingumo ir vartotojų politikos srityse.

finansiniams interesams kenkiančios nusikalstamos veikos, tačiau yra neatsiejamai susijusios su Sąjungos finansiniams interesams kenkiančiomis nusikalstamomis veikomis, kyla teisinių ir praktinių klausimų ir ją reikia toliau racionalizuoti, kad būtų galima veiksmingai naudotis Europos prokuratūros teisine sistema; ragina Komisiją atliekant būsimą Europos prokuratūros reglamento peržiūrą pasiūlyti tinkamų sprendimų, kad būtų sustiprintas Europos prokuratūros gebėjimas tirti tarpvalstybinį organizuotą nusikalstamumą;

92. pakartoja[1], kad Europos prokuratūra atlieka svarbų vaidmenį užtikrinant teisinės valstybės principą ir kovojant su korupcija Sąjungoje, ir ragina Komisiją, rengiant teisinės valstybės principo taikymo ataskaitas, atidžiai stebėti valstybių narių bendradarbiavimo su Europos prokuratūra lygį; palankiai vertina Lenkijos ir Švedijos prisijungimą prie Europos prokuratūros; pritardamas pažymi, kad apie savo ketinimą dalyvauti neseniai paskelbė ir Airija; ragina Vengrijos vyriausybę, vienintelę likusią valstybę narę, kuri dar neprisijungė prie Europos prokuratūros, nors tam nėra jokių teisinių ar konstitucinių kliūčių, nedelsiant prie jos prisijungti; primena, kad platus visuomenės pritarimas Vengrijos prisijungimui buvo įrodytas surinkus 680 000 parašų už prisijungimą prie Europos prokuratūros, o tai rodo ryžtingą visuomenės reikalavimą stiprinti teisines apsaugos priemones kovoje su Sąjungos finansiniams interesams kenkiančiu sukčiavimu ir korupcija;

93. pakartoja savo raginimą keistis nuomonėmis dėl galimo Europos prokuratūros kompetencijos, susijusios su Sąjungos finansinių interesų apsauga, išaiškinimo pagal Sutartyje jai suteiktus įgaliojimus;

94. pažymi, kad 2023 m. padidėjo atitinkamų subjektų bendradarbiavimas, o 2023 m. pabaigoje Europos prokuratūra ir Eurojustas bendradarbiavo 26 nagrinėjamose bylose; pažymi, kad 2023 m. Europos prokuratūra ir Europolas taip pat veiksmingai bendradarbiavo įvairiais operatyviniais klausimais, ir mato, kad 2023 m. šis bendradarbiavimas beveik dukart suintensyvėjo, o Europolas Europos prokuratūros prašymu teikė paramą 47 atvejais; ragina Komisiją prašyti, kad Europos prokuratūra ir Eurojustas nurodytų veiksmingumo kriterijus, kuriais remdamiesi jie vykdo savo veiklą;

95. palankiai vertina OLAF ir Europos prokuratūros pastangas stiprinti bendradarbiavimą; supranta, kad abi tarnybos keičiasi informacija, kad būtų išvengta lygiagrečių tyrimų tais pačiais klausimais, ir kad 2023 m. OLAF pradėjo 22 papildomus tyrimus, o Europos prokuratūra paprašė keturių papildomų tyrimų; supranta, kad

---

[1] 2024 m. vasario 28 d. Europos Parlamento rezoliucija „Pranešimas dėl Komisijos 2023 m. teisinės valstybės principo taikymo ataskaitos“,

sinergija, atsirandanti dėl papildomų tyrimų (buvęs OLAF reglamento 12 straipsnio f punktas) ir tyrimų (buvęs OLAF reglamento 12 straipsnio e punktas) naudojimo, nėra optimali; ragina Komisiją persvarstant savo reglamentus atsižvelgti į teisines ir veiklos priežastis;

96. yra susirūpinęs dėl to, kad trūksta analizės ir tikslios informacijos apie lėšų susigrąžinimą į Sąjungos biudžetą; lėšos turėtų būti grąžinamos iškart po OLAF ir Europos prokuratūros tyrimų; supranta, kad kovos su sukčiavimu sistemos poveikis piliečių saugumui ir teisinės valstybės principo įgyvendinimui Sąjungoje neapsiriboja vien tik susigrąžintų lėšų kiekybiniu įvertinimu; vis dėlto pabrėžia, kad pastangų sukurti kovos su sukčiavimu sistemą rezultatai turėtų būti išmatuojami ir apčiuopiami bent jau biudžeto aspektais; pabrėžia, kad skirstant išteklius ir apibrėžiant įgaliojimus reikėtų įvertinti veiklos, vykdomos siekiant apsaugoti Sąjungos finansinius interesus, poveikį ir į jį atsižvelgti;

97. supranta, kad Komisija dar nepateikė duomenų apie susigrąžintas lėšas į Sąjungos biudžetą kaip Europos prokuratūros veiklos, apie kurią pranešta Komisijai, rezultato, kaip numatyta Europos prokuratūros reglamento 103 straipsnio 2 dalyje, ir kad šis klausimas yra įtrauktas į už biudžetą, kovą su sukčiavimu ir viešąjį administravimą atsakingo Komisijos nario įgaliojimų raštą; pažymi, kad turto įšaldymas yra labai svarbus kovojant su nusikaltimais, darančiais poveikį ES biudžetui, ir kad reikalingas tam tikras laikotarpis įšaldymui paversti faktiniu lėšų konfiskavimu ir susigrąžinimu; pabrėžia, kad nesitikima, jog konfiskuota suma automatiškai grįš į Sąjungos biudžetą; pažymi, kad pagal Europos prokuratūros reglamento 38 straipsnį galimos pajamos, gautos dėl arešto ir konfiskavimo priemonių, kurių ėmėsi Europos deleguotieji prokurorai valstybėse narėse, turėtų būti grąžinamos į ES biudžetą ir galėtų būti į jį įtrauktos kaip neasignuotosios pajamos; ragina Komisiją su atitinkamomis nacionalinėmis valdžios institucijomis imtis reikiamų priemonių, kad šios sumos į ES biudžetą patektų;

98. atkreipia dėmesį į tai, kad duomenys apie veiksmingą lėšų susigrąžinimą pagal OLAF finansines rekomendacijas neskelbiami nei OLAF metinėje ataskaitoje, nei jokioje kitoje oficialioje Komisijos ataskaitoje; apgailestauja, kad pateikiami tik suvestiniai duomenys ir kad jie susiję su 2 299 finansinėmis rekomendacijomis, kurias 2012–2023 m. pateikė OLAF ir kurių bendra suma sudaro apie 9 mlrd. EUR; pažymi, kad išanalizavus turimus duomenis matyti, jog dar daug ką reikia tobulinti; pažymi, kad yra didelis skirtumas tarp OLAF rekomenduotos susigrąžinti sumos, Komisijos tarnybų nustatytos susigrąžintinos sumos ir galiausiai faktiškai susigrąžintos sumos; yra susirūpinęs dėl žemo nepagrįstų išlaidų susigrąžinimo lygio (atitinkamai 34 proc. ir 11 proc. iš veiklos, vykdomos taikant pasidalijamąjį ir netiesioginį valdymą, o susigrąžinimo pagal tiesioginį valdymą lygis – tik 22 proc.); ragina Komisiją pateikti pakankamai išsamius duomenis apie lėšų susigrąžinimą ir įvertinti

susigrąžinimo atotrūkio priežastis; pabrėžia, kad OLAF ir Komisija turi susitarti dėl bendrų vertinimo kriterijų ir nuosekliai juos taikyti, kad būtų užtikrinta didesnė konvergencija ir aiškumas ir atitinkamai pagerintas finansinio atsigavimo vertinimo veiksmingumas bei efektyvumas; pabrėžia, kad lėšų susigrąžinimas atsižvelgiant į OLAF rekomendacijas ir Europos prokuratūros tyrimus yra svarbus PPS veiksmingumo vertinimas, ir ragina užtikrinti didesnį skaidrumą šioje srityje;

ES kovos su sukčiavimu struktūros išorės lygmuo. 2023 m. pagrindinės nacionalinio lygmens priemonės

99. supranta, kad bendras 2022 m. FIA ataskaitoje pateiktų Komisijos rekomendacijų įgyvendinimo valstybėse narėse lygis laikomas patenkinamu; vis dėlto pabrėžia, kad tebėra didelių skirtumų tarp valstybių narių; yra ypač susirūpinęs dėl to, kad kai kurios valstybės narės apie pažeidimus per IMS praneša netinkamai; primena, kad pagal dabartinius reglamentus ataskaitų teikimas yra privalomas, ir ragina OLAF stiprinti savo priežiūros ir stebėsenos veiksmus, kad visoje Sąjungoje būtų užtikrintas vienodas ataskaitų teikimas;

100. ragina Komisiją stebėti, ar pasirengimo narystei pagalbą gaunančios šalys IMS teikia išsamias ataskaitas, ir palankiai vertina Kaimynystės politikos ir plėtros derybų generalinio direktorato iniciatyvas, kuriomis siekiama užtikrinti, kad šalys kandidatės reguliariai praneštų apie pažeidimus IMS;

101. ragina valstybes nares pranešti IMS apie pažeidimus, susijusius su EGADP, laikantis Audito Rūmų rekomendacijų; ragina Komisiją sudaryti palankesnes sąlygas valstybėms narėms naudotis IMS, remti jas rengiant mokymus, seminarus ir keičiantis geriausia patirtimi;

102. palankiai vertina Švedijos ir Lenkijos 2024 m. priimtą sprendimą dalyvauti Europos prokuratūros veikloje, taip pat naujosios Airijos vyriausybės tikslą prisijungti prie Europos prokuratūros; primygtinai reikalauja, kad valstybės narės, kurios šioje veikloje dar nedalyvauja, nedelsdamos prisijungtų, ir ragina Komisiją skatinti dalyvavimą Europos prokuratūros veikloje taikant konstruktyvias priemones;

103. primena, kad neveiksmingas, pavėluotas ar nevykstantis valstybių narių bendradarbiavimas su Europos prokuratūra ir OLAF yra pagrindas imtis veiksmų pagal Sąlygų reglamentą; ragina Komisiją tinkamai atsižvelgti į visą Europos prokuratūros ir OLAF informaciją apie atvejus, kai valstybės narės nesilaiko savo įsipareigojimų;

104. mano, kad nacionalinės kovos su sukčiavimu strategijos yra veiksmingiausia priemonė koordinuoti įvairių nacionalinių, regioninių ir sektorinių valdžios institucijų ir daugelio vietos subjektų, kuriems patikėtos kovos su sukčiavimu ciklo užduotys, veiklą; pažymi, kad 2023 m. 21 iš 27 valstybių narių pranešė parengusi kovos su sukčiavimu strategijas; pažymi, kad iš 21 valstybės narės išsamią

nacionalinę kovos su sukčiavimu strategiją yra parengusios tik 10[1], o 11 valstybių narių turi tik sektorių, bet ne nacionalines kovos su sukčiavimu strategijas; pripažįsta, kad požiūris, kurio valstybės narės šiuo metu laikosi savo kovos su sukčiavimu strategijose, labai skiriasi; apgailestauja, kad šešios valstybės narės neturi jokios kovos su sukčiavimu strategijos; labai apgailestauja dėl šios itin nepatenkinamos padėties, nes ji kelia pavojų sąžiningam ES lėšų naudojimui ir mažina piliečių pasitikėjimą ES institucijomis;

105. tvirtina, kad valstybėms narėms būtų naudingas periodinis jų kovos su sukčiavimu sistemų vertinimas; ragina Komisiją skatinti valstybes nares atlikti nepriklausomus jų kovos su sukčiavimu sistemų vertinimus arba tarpusavio vertinimus, siekiant padidinti nuoseklumą ir užtikrinti aukštus standartus;

106. ragina Komisiją pasiūlyti vykdytinų iniciatyvų ryšio paaiškinimo tikslais ir apsvarstyti galimybę nustatyti sąsają tarp valstybių narių priimtų nacionalinių kovos su sukčiavimu strategijų ir gaunamos finansinės paramos dydžio;

107. prašo Komisijos, rengiantis OLAF reglamento peržiūrai, pradėti valstybėse narėse įsteigtų kovos su sukčiavimu koordinavimo tarnybų (AFCOS) padėties stebėseną; ragina Komisiją planuoti tarnybų struktūros, vaidmens, atsakomybės ir įgaliojimų atnaujinimą bei pertvarkymą; apgailestauja, kad daugumoje valstybių narių AFCOS dirba nepakankamas skaičius darbuotojų; pabrėžia, kad reikia užtikrinti pakankamą nacionalinių kovos su sukčiavimu koordinavimo struktūrų darbuotojų kompetencijos lygį; ragina Komisiją skatinti ir remti valstybes nares, kad jos spręstų šiuos klausimus prioriteto tvarka, be kita ko, atsižvelgdamos į Europos semestro ciklą;

108. pabrėžia valdžios institucijų vaidmenį skatinant visiško sukčiavimo netoleravimo kultūrą ir vis pirma pabrėžia sukčiavimo prevencijos svarbą siekiant užtikrinti, kad sukčiavimo, korupcijos, interesų konfliktų ir kitokio netinkamo lėšų naudojimo atvejų nepasitaikytų visai; primena, kad tinkamas 2017 m. liepos 5 d. priimtos FIA direktyvos perkėlimas į nacionalinę teisę yra labai svarbus siekiant apsaugoti Sąjungos biudžetą, įgyvendinti visų sričių ES politiką, kuriai naudojamos ES lėšos, be kita ko, įgyvendinant EGADP, ir nustatyti Europos prokuratūros, kurios kompetencija apibrėžiama pagal FIA direktyvą ir įgyvendinama pagal nacionalinę teisę, atliekamų tyrimų ir baudžiamojo persekiojimo apimtį; tikisi, kad visų valstybių narių nacionalinės valdžios institucijos, įskaitant vyriausybes, nedviprasmiškai pasmerks sukčiavimą, korupciją, interesų konfliktus ir bet kokį kitą netinkamą viešųjų lėšų naudojimą, imdamosi iniciatyvos ginti Sąjungos finansinius interesus nustatydamos veiksmingas priemones rizikos vertinimo,

---

[1] Iš šių 10 nacionalinių kovos su sukčiavimu strategijų viena neapima visų kovos su sukčiavimu ciklo etapų, viena neturi daugiametės perspektyvos, o dvi turi būti atnaujintos.

komunikacijos ir keitimosi informacija bei darbuotojų mokymo srityse; ragina Komisiją laiku įsikišti pradedant pažeidimo nagrinėjimo procedūras, kad būtų užtikrintas nuoseklus FIA direktyvos perkėlimas į nacionalinę teisę ir veiksminga juridinių ir fizinių asmenų atsakomybė bei sankcijų jiems taikymas;

109. pakartoja, kad pranešėjai atlieka svarbų vaidmenį skatinant sukčiavimo nustatymą, tyrimą ir baudžiamąjį persekiojimą; supranta, kad iki 2023 m. pabaigos 24 valstybės narės priėmė nacionalinės teisės aktus, kuriais į nacionalinę teisę perkeliama Pranešėjų apsaugos direktyva, ir paskelbė, kad užbaigė perkėlimą į nacionalinę teisę; vis dėlto apgailestauja, kad 2023 m. kovo mėn., atlikusi priimtų nacionalinių priemonių analizę, Komisija turėjo kreiptis į ESTT dėl šešių valstybių narių, kurios iki tol nebuvo perkėlusios direktyvos į nacionalinę teisę ir nebuvo pranešusios apie perkėlimo į nacionalinę teisę priemones, ir turėjo prašyti Teismo skirti finansines sankcijas; yra susirūpinęs dėl tolesnių pažeidimų nagrinėjimo procedūrų[1], vykdomų prieš kitas šešias valstybes nares; ragina Komisiją sustiprinti perkėlimo į nacionalinę teisę priemonių stebėseną ir atitinkamai informuoti Parlamentą; pabrėžia, kad pats Parlamentas taip pat turi skubiai užtikrinti tinkamą direktyvos perkėlimą į nacionalinę teisę, kaip patvirtinta 2024 m. rugsėjo 11 d. ESTT sprendime, kuriame nustatyta, kad dabartinėje Parlamento sistemoje neužtikrinama subalansuota ir veiksminga apsauga nuo atsakomųjų veiksmų; ragina Parlamentą nedelsiant nustatyti griežtas taisykles, atitinkančias direktyvą, kad būtų apsaugoti jo paties pranešėjai;

110. pažymi, kad Europos investicijų banko Generalinės inspekcijos Tyrimų skyrius iki 2023 m. pabaigos 10 kartų kreipėsi į Europos prokuratūrą ir 17 – į OLAF; žino, kad subjektams, kurie, kaip Europos investicijų banko Generalinės inspekcijos Tyrimų skyrius nustatė, vykdo draudžiamą veiklą, gali būti neleidžiama tam tikrą nustatytą laikotarpį sudaryti sutarčių ar užmegzti santykius su EIB, t. y. jie gali būti pripažinti netinkamais finansuoti; pažymi, kad 2023 m. dėl šių pašalinimo procedūrų penki ekonominės veiklos vykdytojai buvo pašalinti ne trumpesniam kaip trejų metų laikotarpiui, o penkios kitos įmonės sudarė ginčų sprendimo susitarimus, kuriuose buvo nustatytos jų tinkamumo sąlygos;

ES finansinių interesų apsaugos išorės aspektas

111. palankiai vertina Komisijos atsaką į raginimą stiprinti lėšų, skiriamų trečiosioms šalims remti pagal Kaimynystės, vystomojo ir tarptautinio bendradarbiavimo priemonę „Globali Europa“, taip pat pagal bendrą komunikatą su Sąjungos vyriausiuoju įgaliotiniu

---

[1] 2024 m. liepos 3 d. Komisijos ataskaita dėl 2019 m. spalio 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos (ES) 2019/1937 dėl asmenų, pranešančių apie Sąjungos teisės pažeidimus, apsaugos įgyvendinimo ir taikymo (COM(2024)0269),

užsienio reikalams ir saugumo politikai, stebėseną ir kontrolę[1]; palankiai vertina nuolatines Komisijos pastangas užtikrinti, kad kovos su korupcija priemonės būtų integruotos į ES išorės veiksmų priemones; pakartoja savo rekomendaciją sustabdyti biudžeto paramą ir panaikinti įsipareigojimus ES nepriklausančioms šalims, įskaitant šalis kandidates, kurių valdžios institucijos akivaizdžiai nesiima tinkamų veiksmų prieš plačiai paplitusią korupciją, tačiau dėl to neturėtų nukentėti parama civiliams gyventojams; pabrėžia, kad ES vertybių paisymas ir įsipareigojimas jas propaguoti yra būtina išankstinė visų partnerių, siekiančių įstoti į Sąjungą, sąlyga; pakartoja, kad stojimas į ES yra nuopelnais grindžiamas procesas, kurio metu kiekviena šalis kandidatė vertinama pagal savo nuopelnus ir atitiktį Kopenhagos kriterijams; mano, kad taikant persvarstytą plėtros metodiką ypatingas dėmesys turėtų būti skiriamas pagrindinėms reformoms, taip pat kad turėtų būti taikomos sąžiningos ir griežtos sąlygos, o regreso atveju turėtų būti deramasi iš naujo; mano, jog turi būti taikomos tinkamos priemonės, leidžiančios užtikrinti, kad šalys kandidatės konkrečiai ir tvariai laikytųsi teisinės valstybės, demokratijos principų ir pagrindinių teisių tiek prieš įstodamos į Sąjungą, tiek jau įstojusios;

112. pažymi, kad Rusijos agresijos karo prieš Ukrainą kontekste Ukrainai tiek pagal šią, tiek pagal kitą DFP ir toliau reikės didelės paramos, be to, turint omenyje teisingo ir tvaraus taikos susitarimo perspektyvą, Ukrainai reikės paramos atstatymui po karo, be kita ko, centrinės valdžios tarnyboms ir reformoms;

113. mano, kad trys Ukrainos priemonės ramsčiai galėtų būti atitinkamai pertvarkyti ir kad atstatymas turėtų būti pritaikytas prie pasirengimo narystei reikalavimų; pabrėžia glaudaus koordinavimo ir bendradarbiavimo su G7 sukurtu Ukrainos koordinavimo mechanizmu svarbą; ragina ES ir visas valstybes nares padidinti savo paramą Ukrainai ir sykiu nustatyti tinkamas ES finansinių interesų apsaugos priemones, užkertant kelią sukčiavimui, korupcijai, interesų konfliktams ir pažeidimams, susijusiems su Sąjungos lėšų naudojimu, juos nustatant ir ištaisant, be kita ko, atliekant nuodugnesnius patikrinimus, siekiant užtikrinti, kad Ukrainai ir jos kaimyninėms šalims siunčiamos ES lėšos būtų tinkamai stebimos ir kontroliuojamos ir galiausiai duotų naudos tiems, kuriems jų labiausiai reikia;

114. pabrėžia, kad dėl precedento neturinčios finansinės paramos, kurią Ukraina gavo iš ES pastaraisiais metais ir kuri buvo panaudota itin nepalankiomis sąlygomis, susidariusiomis dėl vykstančio karo, reikia priimti tinkamas priemones siekiant užtikrinti, kad šie ištekliai būtų

---

[1] 2023 m. gegužės 3 d. Komisijos ir Sąjungos vyriausiojo įgaliotinio užsienio reikalams ir saugumo politikai bendras komunikatas dėl kovos su korupcija (JOIN(2023)0012).

naudojami taip, kaip numatyta, ypač kai jais siekiama sustiprinti infrastruktūrą ir padėti žmonėms, kuriems reikia pagalbos;

115. palankiai vertina OLAF ir Europos prokuratūros Sąjungos finansinių interesų apsaugos srityje atliktą darbą rengiant mokymus, kuriais siekiama didinti administracinius gebėjimus ir savarankiškumą, atliekant tyrimus Ukrainoje ir tariantis dėl darbo susitarimo su Ukrainos nacionaliniu kovos su korupcija biuru, siekiant palengvinti bendradarbiavimą korupcijos tyrimo srityje; ragina kompetentingas ES tarnybas toliau bendradarbiauti su Ukrainos valdžios institucijomis ir teikti joms paramą;

116. šiomis aplinkybėmis pripažįsta Ukrainos pažangą vykdant reformas, susijusias su teismų nepriklausomumu, atskaitomybe, kova su korupcija ir pinigų plovimu, nepaisant sudėtingų sąlygų, kurias sukėlė tebesitęsiantis Rusijos agresijos karas; ragina Ukrainą toliau vykdyti reformas, be kita ko, kiek jos susijusios su oligarchų įtaka politikoje;

117. palankiai vertina iki šiol ES priimtas griežtesnes sankcijas Rusijai, kurios apima draudimą Rusijos piliečiams ir subjektams dalyvauti viešojo pirkimo sutartyse ES ir ES finansavimo apribojimus Rusijos valstybės valdomiems ar kontroliuojamiems subjektams; vis dėlto pripažįsta, kad, nepaisant dabartinių priemonių, asmenys ir subjektai, patenkantys į Rusijai taikomų sankcijų sritį, vis dar randa būdų tas sankcijas apeiti, todėl ragina ES ir valstybes nares išlaikyti, stiprinti bei plėsti sankcijų Rusijai ir Baltarusijai politikos taikymo sritį ir veiksmingumą;

118. pripažįsta, kad valstybės narės ir jų atitinkamos kompetentingos institucijos yra atsakingos už veiksmingą ES sankcijų įgyvendinimą ir vykdymo užtikrinimą, taip pat už pažeidimų nustatymą ir tinkamų baudų skyrimą; pabrėžia muitinių vaidmenį ir jų glaudaus bendradarbiavimo svarbą stiprinant vienodą sankcijų vykdymą; atsižvelgdamas į tai palankiai vertina Baltijos muitinių iniciatyvą;

119. pabrėžia, kad ES yra didžiausia išorės pagalbos Palestinos pabėgėliams teikėja; pabrėžia, kad iš Sąjungos biudžeto ir toliau reikia teikti paramą taikai ir stabilumui Artimųjų Rytų regione kurti, kovai su neapykanta, fundamentalizmu ir dezinformacija, taip pat propaguoti žmogaus teises, kovoti su nebaudžiamumu ir stiprinti teisinės valstybės principo laikymąsi; atitinkamai pabrėžia, kad iš ES biudžeto jokiomis aplinkybėmis negali būti remiama šių tikslų neatitinkanti veikla; pažymi, kad po siaubingų 2023 m. spalio 7 d. grupuotės „Hamas“ įvykdytų teroro aktų ir įtarimų, kad ES lėšos buvo netinkamai panaudotos terorizmo tikslu, nepaisant to, kad per Komisijos atliktą finansavimo peržiūrą nustatyta, jog iki šiol nerasta jokių įrodymų, kad pinigai buvo nukreipti nenumatytiems tikslams (įskaitant paramą įkalintiems teroristams), ir kad teigiama, jog esamos apsaugos priemonės veikia gerai, paragino, kad būtų nustatytos tam tikros papildomos priemonės; primena, kad visi

„Hamas“ paimti įkaitai turi būti paleisti; pabrėžia, jog svarbu užtikrinti, kad ES lėšos būtų veiksmingai paskirstytos ir valdomos, kad būtų pasiekti numatyti tikslai, be kita ko, kai tinkama, tikrinimą atliekant Europos prokuratūrai, OLAF arba Audito Rūmams; primena tebesitęsiantį ES finansuojamų projektų Gazoje ir Vakarų Krante naikinimo klausimą ir ragina užtikrinti didesnę atskaitomybę ir apsaugos priemones šioje srityje;

120. pabrėžia, kad biudžeto paramos trečiosioms šalims, įskaitant šalis kandidates, sustabdymas yra tinkama priemonė tuo atveju, jei prieš plačiai paplitusią korupciją nesiimama realių veiksmų; tikisi, kad vedant pasirengimo narystei derybas pirmenybė bus teikiama kovai su korupcija, visų pirma gebėjimų stiprinimui, steigiant specializuotas kovos su korupcija įstaigas; prašo Komisijos užtikrinti pagalbą civiliams gyventojams, kai įmanoma, alternatyviais kanalais, taip pat ir tais atvejais, kai finansavimas sustabdomas;

121. pabrėžia, kad kovojant su sukčiavimu svarbu bendradarbiauti su tarptautinėmis organizacijomis; apgailestauja dėl nepakankamo kai kurių tarptautinių organizacijų bendradarbiavimo teikiant Audito Rūmams visapusišką, neribotą ir savalaikę prieigą prie dokumentų, reikalingų jų užduotims atlikti; pažymi, kad Komisija sustiprino ryšius su tarptautinėmis organizacijomis, ir ragina ją toliau stiprinti pastangas užtikrinant galimybę susipažinti su visais prašomais dokumentais;

°

° °

122. paveda Pirmininkei perduoti šią rezoliuciją Tarybai ir Komisijai.